

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YETİŞKİN BİREYLERİN EVLİLİKLERE BAKIŞ AÇILARININ
ARAŞTIRILMASI

SEDA KARAAĞAÇ

DANIŞMAN Dr.Öğr.Üyesi Mert AKCANBAŞ

İstanbul-2024

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YETİŞKİN BİREYLERİN EVLİLİKLERE BAKIŞ AÇILARININ
ARAŞTIRILMASI

SEDA KARAAĞAÇ

DANIŞMAN Dr.Öğr.Üyesi Mert AKCANBAŞ

İstanbul-2024

ÖZET

YETİŞKİN BİREYLERİN EVLİLİKLERE BAKIŞ AÇILARININ ARAŞTIRILMASI

Bu araştırma, yetişkin bireylerin evlilik kurumuna bakış açılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Evlilik, toplumun temel kurumlarından biri olarak kabul edilirken, bireylerin bu kuruma yönelik algıları sosyoekonomik, demografik ve kültürel faktörler doğrultusunda şekillenmektedir. Araştırmada, katılımcıların evlilikle ilgili algıları yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve evlilik süresi gibi değişkenler açısından incelenmiştir.

Araştırmanın verileri, İstanbul'da yaşayan 301 yetişkin bireyden toplanmıştır. Katılımcılara "Evlilik-Aile Algısı Ölçeği" uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Sonuçlar, bireylerin evlilik algılarının cinsiyet, eğitim seviyesi, evlilik süresi gibi faktörlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Özellikle kadınların evliliğe dair daha olumsuz algılara sahip olduğu, eğitim seviyesi arttıkça bireylerin evlilikten daha fazla tatmin arayışında oldukları tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular, evlilikte uyum ve mutluluğun artırılması için bireylerin iletişim ve problem çözme becerilerini geliştirmeleri gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet rollerinin evlilik algıları üzerindeki etkisinin de önemli olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik algısı, toplumsal cinsiyet rolleri, evlilik doyumu, aile uyumu, yetişkin bireyler.

ABSTRACT

This study aims to examine adult individuals' perspectives on the institution of marriage. While marriage is considered one of the fundamental institutions of society, individuals' perceptions of this institution are shaped by socioeconomic, demographic and cultural factors. In the study, participants' perceptions of marriage were analyzed in terms of variables such as age, gender, education level and duration of marriage.

The data were collected from 301 adult individuals living in Istanbul. The participants were administered the “Perception of Marriage-Family Scale” and the data obtained were analyzed with the SPSS program. The results revealed that individuals' perceptions of marriage differed according to factors such as gender, education level, and duration of marriage. In particular, it was determined that women have more negative perceptions of marriage and individuals seek more satisfaction from marriage as the level of education increases.

The findings suggest that individuals should improve their communication and problem-solving skills in order to increase marital harmony and happiness. It was also emphasized that the effect of gender roles on perceptions of marriage is also important.

Keywords: Perception of marriage, gender roles, marital satisfaction, family harmony, adult individuals.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	
iii ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	
v TABLOLAR DİZİNİ	
vii KISALTMALAR DİZİNİ	
viii 1.GİRİŞ	1
2.GENEL BİLİLER	
4	
2.1.Evlilik Nedir?	4
2.2.Eş Seçimi	6
2.3.Aile ve Evlilik Kavramları	8
2.4.Aile Uyumu	9
2.4.1.Ebeveyn Tutumları	10
2.4.2.Çocukluk Yaşantıları	11
2.4.3.Toplumsal Cinsiyet Rollerini	13
2.5.Mutluluk	14
2.6.Simgesel Etkileşim Yaklaşımı ve Aile	15
2.7.İslam'da Aile Anlayışı	15
2.8.Aile İçi İlişkiler	16
2.9.İş-Aile Çatışması ve Aile Uyumuna Etkisi	17
2.10.Evlilik Yaşamı	18
2.10.1Evlilik Uyumunu	18
2.10.2.Empati ve Evlilik İlişkisi	19
2.10.3.Evlilik Beklentisi	19
2.10.4Evlilik Doyumu ve Önemi	21
2.11.Aile Uyumunu ve Etkileyen Faktörler	21
2.12.Problem Çözme Becerileri ve Evlilik Doyumu	22
2.13.İletişim Becerileri ve Evlilik Doyumu	23

3.GEREÇ VE YÖNTEM	
24	
3.1.Araştırmanın Yöntemi	24
3.2.Evren ve Örneklem	24
3.3. Veri	Toplama
.....	25
3.3.1. Evlilik-Aile Algısı Ölçeği	25
3.4.Verilerin Toplanması	26
3.5.İstatistiksel Analiz	26
4.BULGULAR	
28	
4.1.Normallik Analizleri	28
4.2.Demografik Bilgilere Göre Evlilik Algısı.....	28
5.TARTIŞMA	46
6.SONUÇ VE ÖNERİLER	
51	
6.1.Sonuç	51
6.2. Öneriler	52
KAYNAKLAR	
53 EKLER	
.....	63

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri.....	24
Tablo 4.1. Ölçeklere Ait Basıklık, Çarpıklık ve Güvenirlik Değerleri.....	28
Tablo 4.2: Kadın ve Erkeklerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırılması.....	28
Tablo 4.3: Farklı Yaş Gruplarına Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA testi.....	29
Tablo 4.4: Bekar ve Evli Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.5: Bekar ve Evli Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	32
Tablo 4.6: Evlilikte Kadın Algısının Varlığına Göre Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	33
Tablo 4.7: Evlilikte Tanışma Şeklinde Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	34
Tablo 4.8: Farklı Yaş Gruplarına Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi.....	35
Tablo 4.9: Evlilik Süresine Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi.....	37
Tablo 4.10: Evlilik İlişkisinin Uyumlu ve Çatışmalı Olmasına Göre Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	38
Tablo 4.11: Eşin İlgi Düzeyine Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi.....	40
Tablo 4.12: Mutlu ve Mutsuz Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	41
Tablo 4.13: Ailelerin Evliliğe Karışma Durumuna Göre Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması.....	42
Tablo 4.14: Evlilik Algılarının Düzeyine Göre Karşılaştırması.....	43
Tablo 4.15: Evlilik Algıları Arasındaki Korelasyonlar.....	44

KISALTMALAR DİZİNİ

APA: American Psychological Association / Amerika Psikoloji Derneği

DSM-IV: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders /Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences / Sosyal Bilimler İstatistik Paketi

1. GİRİŞ

Evlilik, tarih boyunca toplumsal yapının temel taşlarından biri olarak kabul edilmiştir. Geçmişte geleneksel ve ekonomik bir zorunluluk olarak görülen bu kurum, günümüzde bireysel özgürlük, eşitlik ve kişisel mutluluk arayışları doğrultusunda yeniden şekillenmektedir. Adempira (2020), evlilikten beklentilerin toplumsal gerekliliklerden uzaklaşarak kişisel tatmin ve anlam arayışına kaydığını vurgulamaktadır.

Modern toplumda bireyler, evliliği yalnızca toplumsal bir düzenleme aracı olarak değil, aynı zamanda kendini gerçekleştirme ve kişisel mutluluk arayışı olarak görmektedir (Amato, 2010). Genç nesillerin evlilikten beklentileri, özgürlükçü ve birey odaklı bir yaklaşıma dayanmaktadır (Güneş & Elkurdi, 2022). Arnett (2000), bu değişimi "gelişen yetişkinlik" dönemiyle ilişkilendirerek, gençlerin evlilikten beklentilerinin daha esnek hale geldiğini belirtmektedir.

Evlilik kurumundaki bu dönüşümde toplumsal cinsiyet rolleri ve iş-aile çatışması gibi faktörler de önemli bir rol oynamaktadır. İş-aile çatışması, modern iş dünyasının getirdiği zorluklar nedeniyle evlilik ilişkilerini etkilemektedir (Aktay, 2020). Çelebi ve Polat (2019), çocukluk çağı travmalarının evlilik doyumu üzerindeki etkilerini inceleyerek bireylerin geçmiş deneyimlerinin evlilik ilişkilerini nasıl etkilediğine dair önemli bulgular sunmaktadır.

Eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte evliliğe dair beklentiler de değişmektedir. Aluş (2016), eğitim seviyesi yüksek bireylerin evlilikten daha fazla bireysel tatmin arayışında olduğunu vurgulamaktadır. Bu durum, bireylerin evlilik kararlarını etkileyen önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Evlilik algısının sosyoekonomik düzeyle de yakından ilişkili olduğu görülmektedir. Karney ve Bradbury (1995), evlilik kalitesi ve istikrarı üzerindeki uzun vadeli değişimleri ele alırken, ekonomik koşulların evlilik memnuniyetine olan etkisine dikkat çekmektedir.

Bu araştırma, yetişkin bireylerin evliliklere yönelik bakış açılarını, evliliğe dair beklentilerini, evlilik kurumuna olan inançlarını ve günümüz toplumunda evliliğin rolünü nasıl değerlendirdiklerini incelemeyi; farklı yaş grupları, eğitim seviyeleri ve sosyoekonomik geçmişlere sahip yetişkin bireylerin evlilik hakkındaki düşüncelerini, deneyimlerini ve beklentilerini derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, farklı yaş gruplarının evliliğe yaklaşımındaki değişiklikleri ve bu yaklaşımların zaman içinde nasıl evrildiğini anlamaya çalışırken, aynı zamanda eğitim seviyesi, cinsiyet, medeni durum ve ekonomik koşulların bu algılar üzerindeki etkilerini de analiz etmeyi hedeflemektedir. Böylece, evlilik kurumu üzerine yapılan genel değerlendirmelerin ötesine geçerek, bireylerin bu kuruma yönelik beklentileri, kaygıları ve motivasyonları hakkında daha derinlemesine bir kavrayış sağlanacaktır.

Araştırmanın bir diğer amacı, evlilik kurumuna yönelik toplumsal normların ve beklentilerin bireylerin karar alma süreçlerindeki rolünü incelemektir. Bunun yanı sıra, günümüz toplumunda artan bireyselleşme eğiliminin, evlilik anlayışı üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu araştırmak da hedeflenmektedir. Son olarak, bu çalışmanın bulguları, evliliğin geleceği hakkında öngörüler sunarak, toplumun bu kuruma yönelik tutum ve davranışlarında meydana gelen değişimleri anlamayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1. Hipotez 1: Kadın ve erkek katılımcılar, evlilik algıları açısından anlamlı bir fark göstermektedir.
2. Hipotez 2: Evlilik süresi ile katılımcıların evlilik algıları arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır; yani, evlilik süresi uzadıkça mutluluk algısı artmaktadır.
3. Hipotez 3: Eğitim düzeyi yüksek olan bireyler, evliliklerinde daha yüksek bir uyum algısına sahip olma eğilimindedir.
4. Hipotez 4: Ebeveynlerin evliliğe karışma durumu, katılımcıların evlilik algısını olumsuz etkilemektedir.

5. Hipotez 5: Evlilik şekli (görücü veya tanışarak) ile eşler arasındaki ilişki uyumu arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır; tanışarak evlenenlerin uyum algısı daha yüksektir.

6. Hipotez 6: Gelir düzeyi yüksek olan bireyler, evliliklerinde daha fazla tatmin ve mutluluk hissetmektedir.

7. Hipotez 7: Eşlerin tanımlanmasındaki özellikler (ilgili, ilgisiz, baskıcı), katılımcıların evlilik mutluluğu algısını etkilemektedir; ilgisiz veya baskıcı olarak tanımlanan eşler, daha düşük bir mutluluk algısına sahip olma eğilimindedir.

8. Hipotez 8: Evlilik yaş aralığı ile evlilikteki uyum algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır; daha genç yaşlarda evlenenler, uyum algısı açısından farklılık göstermektedir.

Bu hipotezler, araştırmanın demografik verilerini ve evlilik konusundaki belirli değişkenleri dikkate alarak geliştirilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1.Evlilik Nedir?

Evlilik, toplumun en temel kurumu olan aileyi oluşturmak için bir erkekle kadının hayatlarının hukuki açıdan resmen ve açıkça birleştirilmesi olarak tanımlanabilir (Kirman, 2004). Evlilik; bireylerin, geçmiş yaşam deneyimleriyle geliştirdikleri ruhsal, duygusal, fiziksel beklenti ve gereksinimlerinin karşılanması bağlamında, yaşamın belli döneminde tercihte buldukları, eşler açısından aynı evde yaşama, müşterek hayatı paylaşma, birbirlerinin alışkanlıklarını benimseme, yeni alışkanlıklar kazanma, toplum

içinde evlilik sonucu kazanılan rolleri ve gereksinimleri yerine getirme durumunu içeren bir paylaşım sürecidir (Şener ve Terzioğlu, 2008). Evlilik, her şeyden önce bir anlaşmadır. Evlenecek olan gençler, neden evlenmek istediklerini eş adayına açıkça ifade etmelidirler. Hiç şüphesiz evliliğin en önemli amacı huzur ve mutluluğu birlikte yaşamaktır. Ayrıca, acı günde birbirine dayanak olmak da evliliğin temel amaçlarından biridir.

Birçok ülkede boşanma sayısının artıyor olmasının yanında istatistikler boşananların çoğunun yeniden evlendiğini göstermektedir. Bu yüzdendir ki insanoğlu yaratılışı gereği, karşı cinse ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç sadece cinsel istek değildir. Kadınla erkek, bir bütünün iki parçası gibidir. Bu bağlamda neslin devamı ve insanlığın sürekliliği için her iki cinsin birbiri ile ilişkili olması gerekmektedir. Cinsel ilişki ya da kadınla erkeğin birbirini tamamlaması, neslin devamı ve insanlığın sürekliliği için kaçınılmazdır. İşte bu kaçınılmaz durumu, toplum genelinde resmileştirmek ve kurumsallaştırmak için evlilik kavramı ortaya çıkmıştır (Ceylan, 1994).

İnsanlar, seçtikleri eşle evlenme sebeplerini açıklayabilseler bile, niçin evlenmek zorunda olduklarını pek izah edemezler. Zira pek çok insan, âşık olduğu kişiyle evlenmediği gibi, ciddi ve hakiki bir aşk hikâyesi olmadan da evlenirler (Geçtan, 1993). Evlenmelerin birçoğunda ana etken aşk olmadığına göre, bunun dışında birçok sebep rol oynar. Bunlar sosyal, ailevi ve duygusal mahiyettedir. Mesela, ailevi bağlantıların rolü, ekonomik emniyet duygusu ve ihtiyacı, evlilik merasiminin etkisi gibi faktörler evlenme sebepleri arasında sayılabilir (Ceylan, 1994).

Evliliğin gereği ve nedenleri düşünüldüğünde, evlilik yaşamının, iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlerini doyumayı amaçladığı gözlenmektedir. Cinsel gereksinimlerin karşılanması ve neslin devamının yanı sıra, aşk, eşlik etme, ekonomik etmenler ve toplumun beklentilerinin de evlenme nedenleri olduğu ileri sürülmektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008). İşlevleri dolayısıyla her çağda etkililiğini sürdüren evlilik, yakınlık, anlayış, duyguların paylaşılması ve empati gibi önemli öğeler içeren sosyal ve duygusal destekle eşlerin fiziksel, ruhsal ve sosyal iyi oluşlarına katkı sağlamaktadır.

Evliliğin, biyolojik, psikolojik ve sosyal yönleri bulunmaktadır. Biyolojik yönden, cinsel birtakım gereksinimlerin veya beklentilerin karşılanması, nesli devam ettirme, çocuk sahibi olma gibi işlevleri vardır (Özgüven, 2009). Psikolojik işlevi ise sevmeye,

sevilme, değer görme, beğenilme gibi gereksinimleri kapsamaktadır. Sosyal alanda ise çiftlerin; güven içinde olma, dayanışma, toplumsal yapı içinde belli bir konum elde etme gibi gereksinimleri karşılamaya dönük bir yaşantıdan bahsedilebilir.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, evliliğin zorunluluk olduğunu gösterir. İlk basamakta "fizyolojik ihtiyaçlar", ikinci basamakta "güvenlik", üçüncüde "ait olma ve sevgi", dördüncüde "saygı" yer almaktadır. Dökmen (2005), bu piramitte yer alan ilk dört basamağa ilişkin ihtiyaçlarını yeterince giderebilmiş olanların, en üstteki kendini gerçekleştirme aşamasına ulaştığını ifade eder.

Ondaş (2007) tarafından yapılan araştırmada, üniversite gençliğinin evlilikle ilgili olumlu yargıları belirlenmiştir. Gençler, evliliğin "hayatı sevilen biriyle paylaşmak, mutluluğu eşlerin birbirlerine bağlılıklarıyla devam ettirmek, çocukların sağlıklı kimlik kazanması" gibi yargılara yüksek oranda katılmaktadır. Ancak, evliliğin "saygıyı azaltma, sevgiyi azaltma, anne baba ve kardeşlerden uzaklaştırma" gibi olumsuz yargılara katılmamaktadırlar.

Günümüzde, evlilik kararında kişilerin, karşılarındaki insanın karakterinden, evlilikten ne beklediğinden, yaşam felsefesinden ziyade, daha çok onun cüzdanına, kariyerine ya da fiziki görünümüne baktıkları gözlenmektedir (Tarhan, 2012). Hâlbuki insanın zengin olması, güzel olması veya yüksek mevkilerde bulunması, o insanı iyi biri yapmayacağı gibi iyi bir eş de yapmaz.

Geleneksel evlilikler yerini tanışarak evlenmeye bırakmaktadır. Günümüzde gittikçe yaygınlaşan sosyalleşmenin sanal ortama kayması, internet, arkadaşlık ve eş seçme siteleri ile televizyondaki evlilik programları, evlenme kültürünü etkilemektedir. Bu tür ortamlarda yapılacak evliliklerin ne kadar süreceği tartışmalıdır. Çünkü bu programlarda defalarca evlenip boşanmış kişiler görülmektedir, ancak onlara neden önceki evliliklerini sürdüremedikleri sorulmamaktadır. Tek konuşulan konu, nasıl bir eş arandığıdır. Oysa asıl kritik soru, adayın kendisinin uygun bir eş olup olmadığıdır. Bu tür zayıf temeller üzerine inşa edilen evlilikler, evli çiftler için de bir tehlike oluşturmaktadır. Aile ile paylaşılması gereken zaman, bilgisayar başında internet ortamında geçirilmektedir. Yukarıda sayılan bozucu etkenlerin dışında, halen eşlerin saygı ve sevgiye dayalı olarak kurdukları ve sürekli mutlu yaşayacakları evlilikler de görülmektedir. Ülkemiz için boşanma sayılarının henüz evlilik sayılarından düşük olması, halen uzun soluklu evliliklerin çoğunlukta olduğunu göstermektedir.

2.2.Eş Seçimi

Eş seçiminin başarıyla gerçekleşebilmesi için, kişinin evlilikten beklentisini ve amacını çok iyi saptaması, beklenti düzeyinin gerçekçi olup olmadığını belirlemesi gerekir. Ortak yönleri çok olan kişilerin evliliklerinde başarı şansları yüksek olacaktır. Ancak karşı cinsten birbirine tam olarak benzeyen iki kişi bulmak ve bunların her yönüyle olumlu ve dengeli ilişkiler içinde yaşamalarını beklemek pek gerçekçi değildir (Bilen, 2004). Eş seçimi, bireylerin yaşamlarını önemli ölçüde etkileyen bir karar sürecidir ve bu süreçte bireylerin beklentilerini, değerlerini ve amaçlarını dikkatlice değerlendirmeleri gerekmektedir. Evlilikten beklentilerin belirlenmesi, özellikle bireylerin ortak yönlerinin ve benzerliklerinin önemli olduğu "homogami" yaklaşımını desteklemektedir. Homogami, bireylerin eğitim, sosyoekonomik durum, din, yaş gibi kriterler açısından birbirine yakın olmalarının evlilikteki başarıyı artırdığını ileri sürmektedir. Bu benzerlikler, anlaşmazlıkların ve çatışmaların daha az yaşanmasını sağlarken, karşılaşılabilecek sorunlara çözüm bulmayı kolaylaştırmaktadır (Kalmuk & Sen, 2020).

Eş seçme konusunda iki farklı görüş bulunmaktadır:

A- Homogami: Bu görüşe göre, evlenecek kişilerin ortak yönlerinin çok olması, evlilikte başarı şansını arttırmaktadır. Böyle evliliklerde ekonomi, din, ırk, eğitim, yaş, sosyal değerler açısından önemli ölçüde yakınlıklar ve benzerlikler olduğundan, anlaşmazlıklar ve çatışma konuları daha az olmakta, çıkabilecek sorunlara çözüm bulmak daha kolay olmaktadır.

B - Heterogami: Bu görüş ise, eş seçiminde zıt özelliklerin geçerli olduğunu ileri sürmektedir.

Diğer yandan, "heterogami" yaklaşımı ise eş seçiminde zıt özelliklerin geçerli olduğunu savunur. Heterogami görüşüne göre, farklılıklar zenginleştirici olabilir ve bu tür evlilikler, bireylerin birbirlerinden öğrenmelerine ve büyümelerine olanak tanıyabilir. Üniversite öğrencilerin evlilik tercihlerinin araştırıldığı bir çalışmada, öğrenciler eşler arasında %65.6'sı tahsil farkı olmamasını, %79.2'si ideolojik görüşlerinin yakın ya da aynı olmasını, %68.9'u dini inançlarının aynı olmasını, %44.8'i yaşlarının yakın olmasını tercih etmektedir. Çünkü bu alanlarda benzerlik bireylerin ilgi, ihtiyaç, arkadaşlık, dünya görüşü, yaşam biçimi, hareket tarzı, alışkanlıkları, beklentileri, tutumları, eğilimleri, kısaca tüm davranış biçimlerinin benzer olacağı düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Ayrıca öğrencilerin %64.3'ü evlenecek kişilerde eşler arasındaki maddi durum farkının önemli olmadığı, %50.0'ı da fiziki çekiciliğin önemli olmadığı cevabını vermiştir.

Öğrenciler hem gençlik idealizmiyle hem de daha eşitlikçi bir ilişki beklentileriyle maddi duruma önem vermez görünmektedir. Eş seçiminde sırayla sevgi, güven, dürüstlük, anlayışlılık, güzellik, inanç, hoşgörü, sadakat, eğitim, v.b. özelliklere Önem verilmiştir. Ayrıca eşlerinde yalancılık, sorumsuzluk, kumar, içki, cimrilik v.b. özelliklerin bulunması istenmemektedir (Ceylan, 1994).

Modern toplumlarda bireysel tercihler, çevresel etkenlerin yanı sıra önemli bir rol oynamaktadır. Gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve kentleşme gibi faktörler, eş bulma davranışını etkilemektedir (Alkan, 1981). Özellikle eğitim seviyesi yüksek bireylerin evlilikte daha eşitlikçi bir yaklaşım sergiledikleri ve maddi durumun daha az önemli olduğu gözlemlenmiştir (Duman, 2023).

Eş seçiminde en dikkat edilmesi gereken unsurlardan biri, erkek ve kadının birbirine uygun olmasıdır. Evlenecek bireylerin, ailelerinin bu süreçte dikkatli bir şekilde düşünmeleri ve sorgulamaları gerektiği vurgulanmaktadır. Aksi takdirde, çocuklarının mutsuzluklarının sorumluluğu üzerinde kalabilir (Güvenç, 1994). Sosyoekonomik ve kültürel benzerliklerin evlilik uyumu üzerindeki etkisi, dini ve ideolojik uyum ile birleştiğinde, anlaşmazlıkların ve çatışmaların daha az yaşanmasına katkı sağlamaktadır (Tezcan, 1981).

2.3.Aile ve Evlilik Kavramları

Bu çalışmada ele alınan temel kavramlardan birincisi ailedir. Aile, toplumsal yapının en temel unsurudur ve birçok disiplinin inceleme konusu haline gelmiştir. Aile, eş ve çocuklardan oluşan birincil gruptur (Fichter, 2002). Aile, toplumun kültürel ve ekonomik yapısının yansıması olup, tarihi süreç içerisinde çeşitli dönüşümler geçirmiştir (Davidoff, 2002). Geleneksel aile yapısından modern aile yapısına geçiş, sanayileşme, kentleşme ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle gerçekleşmiştir (Giddens, 2000; Tezcan, 1981).

Aile, insanların kan, evlilik veya evlat edinme bağları ile bir araya gelerek oluşturdukları, kişilerin sosyal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerini karşıladıkları, değerlerin, inançların ve geleneklerin kuşaktan kuşağa aktarıldığı en küçük toplumsal birimdir (Özgüven, 2000).

Aile, toplumun en temel ve önemli yapı taşlarından biridir. Aile kavramı, çeşitli disiplinlerde farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Sosyolojik açıdan aile, bireylerin kan bağı, evlilik ya da diğer sosyal bağlarla bir araya gelerek kurdukları toplumsal bir gruptur (Özgülven, 2001). Antropolojik açıdan ise aile, evlilik ve soy bağlarının oluşturduğu, karşılıklı hak ve görevlerin düzenlendiği bir kurumdur (Güvenç, 1994).

Aile yapısında ve özelliklerinde, toplumsal dönüşümler ve değişimler sonucunda çeşitli değişiklikler meydana gelmektedir. Tarihsel süreçte aile yapısı geniş ailelerden çekirdek ailelere doğru bir değişim göstermiştir (Ünürvar, 2008). Günümüzde ise tek ebeveynli aileler, parçalanmış aileler, yeniden evlenen aileler gibi farklı aile tipleri de ortaya çıkmaktadır (Demirören, 2012).

Evlilik ise aile kurumunun temelidir ve iki kişinin hukuken ve dini olarak birleşmesidir (Canel, 2007). Evlilik, iki kişinin yasal, dini ve toplumsal kurallar çerçevesinde kurdukları bir birlikteliktir (Güvenç, 1994). Evlilik, aile kurumunun temelini oluşturur ve aile yapısının şekillenmesinde önemli rol oynar. Evliliğin motivasyonu, eş seçimi, evlilik süreci ve evlilik ilişkileri, aile yapısını etkileyen faktörlerdir (Bilgin, 1991). Evlilik, aile kurumunun temeli olarak kabul edilmektedir. Evlilik, iki kişinin sosyal, duygusal ve ekonomik yönden birleşmesidir (Özgülven, 2001). Evliliğin temel amaçları ve işlevleri arasında; çocuk sahibi olma, eşler arasındaki iletişim ve duygusal bağ, ekonomik güvence, toplumsal statü kazanma sayılabilir (Odabaşıoğlu, 2005).

2.4.Aile Uyumu

Aile, bireylerin sosyal, duygusal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayan, ilk sosyalleşme sürecinin başladığı en küçük sosyal birimdir. Aile yapısı, işleyişi ve etkileşim örüntüleri, aile üyeleri arasındaki uyumu belirler. Bu uyum, ailenin sağlıklı işleyişi ve bireylerin psikolojik ve duygusal gelişimleri için kritik öneme sahiptir (Berk, 2013). Aile içindeki uyum, eşler, ebeveyn-çocuk ilişkileri ve kardeşler arasındaki etkileşimler ile doğrudan bağlantılıdır. Eşler arasındaki uyum, ailenin genel dinamiklerini etkileyerek duygusal destek ve güven ortamı sağlar. Eşlerin iletişimi, problem çözme becerileri ve birbirlerine duyduğu saygı, aile içindeki genel atmosferi olumlu yönde şekillendirir (Gottman, 1999). Ayrıca, ebeveyn-çocuk ilişkilerinde sağlıklı bir iletişim ve güvenin

sağlanması, çocukların kendine güvenli bireyler olarak gelişmelerine yardımcı olur (Sroufe, 2005).

Kardeşler arasındaki ilişkiler de ailenin işlevselliğini etkileyen bir diğer önemli faktördür. Kardeşler, sosyal becerilerin gelişiminde ve duygusal destek sağlamada önemli bir rol oynarlar. Kardeşler arasındaki uyum, karşılıklı saygı ve anlayış temelinde inşa edildiğinde, aile içindeki bütünlüğü pekiştirir (McHale & Rasmussen, 1998). Aksi takdirde, aile içerisindeki anlaşmazlıklar ve uyumsuzluklar, aile üyeleri üzerinde olumsuz etkilere yol açabilir. Bu tür çatışmalar, bireylerin stres seviyelerini artırabilir, psikolojik sorunlara yol açabilir ve ailenin işlevselliğini zayıflatabilir (Minuchin, 1974).

Aile içindeki uyum, sağlıklı işleyişin yanı sıra bireylerin sosyal gelişimlerini de destekler. Aile üyeleri arasındaki olumlu ilişkiler, bireylerin sosyal becerilerinin gelişmesine katkıda bulunarak, toplum içinde daha uyumlu bireyler haline gelmelerini sağlar (Berk, 2013; Sroufe, 2005). Aile üyeleri arasındaki uyum, ailenin sağlıklı işleyişi için oldukça önemlidir (Çağdaş & Seçer, 2011). Eşler, ebeveyn-çocuk ve kardeşler arasındaki uyum, ailenin bütünlüğünü ve işlevselliğini artırır. Aksi takdirde, aile içerisindeki anlaşmazlıklar ve uyumsuzluklar, aile üyeleri üzerinde olumsuz etkilere yol açabilir.

2.4.1.Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirme konusundaki inançlar, değerler ve davranışlar olarak tanımlanabilir (Baumrind, 1966). Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun kişilik gelişimini, benlik saygısını, sosyal-duygusal gelişimini ve akademik başarısını etkiler (Maccoby & Martin, 1983). Ebeveyn tutumları; aşırı koruyucu, demokratik, izin verici (serbest-kaygısız) ve baskıcı otoriter şeklinde sınıflandırılabilir (Baumrind, 1966). Ebeveynlerin tutum ve davranışları, çocukluk yaşantıları, evlilik yaşamı, sosyo-ekonomik düzey, eğitim durumu gibi pek çok faktörden etkilenmektedir (Yavuzer, 2016).

Ebeveyn tutumları, ebeveynlerin çocuklarına karşı benimsedikleri tutum ve davranış biçimlerini ifade eder. Bu tutumlar, çocukların gelişiminde, psikolojik sağlığında ve sosyal becerilerinde önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveyn tutumları genellikle dört ana kategoriye ayrılmaktadır: otoriter, otoritatif, serbest (izin verici) ve ihmalkâr.

1. Otoriter Ebeveyn Tutumu: Otoriter ebeveynler, yüksek beklentilere sahip olup, çocuklarına karşı katı kurallar koyarlar ve bu kurallara uyulmasını beklerler. Bu tür bir tutum, çocukların bağımsızlıklarını ve karar verme becerilerini sınırlayabilir. Araştırmalar, otoriter ebeveynlik tarzının, çocuklarda anksiyete, düşük öz saygı ve sosyal çekingenlik gibi olumsuz sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir (Baumrind, 1991).

2. Otoritatif Ebeveyn Tutumu: Otoritatif ebeveynler, hem yüksek beklentilere sahip olup hem de çocuklarına karşı duyarlı ve destekleyicidirler. Bu ebeveynler, çocuklarıyla açık bir iletişim kurarak onların görüşlerine değer verirler. Otoritatif tutum, çocukların duygusal ve sosyal gelişimini destekler ve bu çocuklar genellikle daha yüksek öz saygıya, sosyal becerilere ve akademik başarıya sahip olma eğilimindedir (Baumrind, 1991; Steinberg et al., 1994).

3. Serbest (İzin Verici) Ebeveyn Tutumu: Serbest ebeveynler, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamaya istekli olmalarına rağmen, pek fazla kural koymazlar. Bu tutum, çocukların bağımsızlık ve kendini ifade etme becerilerini geliştirebilir; ancak aynı zamanda, çocukların sorumluluk almayı öğrenme fırsatlarını da kısıtlayabilir. Araştırmalar, serbest ebeveynlik tarzının çocuklarda öz disiplin eksikliği ve akademik başarısızlık ile ilişkilendirilebileceğini göstermektedir (Baumrind, 1991).

4. İhmalkâr Ebeveyn Tutumu: İhmalkâr ebeveynler, çocuklarının ihtiyaçlarına duyarsız kalabilirler ve genellikle onlarla yeterince ilgilenmezler. Bu tür bir tutum, çocukların duygusal ve sosyal gelişiminde olumsuz etkiler yaratabilir ve daha sonra davranışsal sorunlara yol açabilir. İhmalkâr ebeveynlik tarzı, çocukların güven duygusunu zedeleyebilir ve onları güvensiz bireyler haline getirebilir (Maccoby & Martin, 1983).

Ebeveyn tutumları, çocukların psikososyal gelişimlerinde kritik bir rol oynar. Çocukların öz saygıları, sosyal becerileri ve akademik başarıları üzerinde doğrudan etkisi bulunmaktadır. İyi bir ebeveyn tutumu, çocukların sağlıklı bireyler olarak gelişmesine yardımcı olurken, olumsuz tutumlar, çocukların ruh sağlığını tehdit edebilir ve gelecekteki ilişkilerini olumsuz etkileyebilir (Darling & Steinberg, 1993).

2.4.2.Çocukluk Yaşantıları

Birey üzerinde çocukluk dönemindeki yaşantıların etkisi çok büyüktür. Çocukluk döneminde yaşanan olumsuz yaşantılar bireyin ileriki yaşamını ve gelişimini

etkileyebilmektedir. Örneğin çocukluk döneminde ihmal ve istismara uğrayan bireylerin travmatik yaşantıları, erişkin dönemlerinde kişilerarası ilişkilerinde, ruh sağlığı ve uyum sorunlarında kendini gösterebilmektedir (Arslan, 2016; Çeçen, 2008). Çocukluk dönemi gelişim alanları olan fiziksel, bilişsel, sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim, çocuğun ileriki yaşantılarını ve ebeveyn tutumlarını da etkilemektedir (Bee & Boyd, 2009; Kılıç, 2018). Çocukluk yaşantıları, bireylerin evlilik tutumlarını ve ilişkilerine yaklaşımını önemli ölçüde etkileyebilir. Bu etki, bireylerin aile yapıları, ebeveyn tutumları, yaşadıkları deneyimler ve model aldıkları ilişkiler aracılığıyla şekillenir. Aşağıda, çocukluk yaşantılarının evlilik tutumlarına etkisini açıklayan bazı temel noktalar ve kaynaklar bulunmaktadır.

1. Ebeveyn Tutumları: Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar, bireylerin gelecekteki evlilik anlayışlarını doğrudan etkiler. Otoriter, otoritatif, serbest ve ihmalkâr gibi ebeveynlik stilleri, çocukların ilişkilerinde ne kadar güvenli ya da kaygılı olacağını belirleyebilir. Örneğin, otoritatif ebeveynlerin çocukları genellikle sağlıklı ilişki kurma becerilerine sahip olurken; otoriter ya da ihmalkâr tutumlar, çocukların ilişkilerinde güvensizlik ve bağlanma sorunlarına yol açabilir (Baumrind, 1991; Maccoby & Martin, 1983).

2. Çocuklukta Yaşanan Travmalar: Çocuklukta yaşanan travmalar, bireylerin evlilik tutumları üzerinde derin bir etki bırakabilir. Ebeveynlerin boşanması, aile içi şiddet veya diğer olumsuz deneyimler, bireylerin evliliğe yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Araştırmalar, çocukluk travmalarının bireylerin gelecekteki ilişkilerinde kaygı, güvensizlik ve bağlılık sorunlarına neden olabileceğini göstermektedir (Mikulincer & Shaver, 2003).

3. Aile İçi İlişkiler: Aile içindeki etkileşimler, bireylerin evlilik kavramını nasıl algıladıkları üzerinde belirleyici bir rol oynar. Aile içinde sağlıklı iletişim ve pozitif etkileşimlerin olduğu bir ortamda büyüyen bireyler, evlilikte de sağlıklı bir ilişki kurma becerisi geliştirirken; çatışmaların sık olduğu veya iletişimin zayıf olduğu bir ailede büyüyen bireyler, bu becerileri geliştirmekte zorlanabilir (Shulman & Kipnis, 2001).

4. Rol Modelleri: Çocuklar, ebeveynlerinden ve aile üyelerinden ilişki kurma tarzlarını öğrenirler. Ebeveynlerin ilişkileri, çocuklar için birer rol modeli

oluşturur. Sağlıklı bir evlilik modeli gören çocuklar, benzer bir ilişki kurma ihtimali taşırken, sağlıksız ilişkiler gören bireyler ise bu olumsuz davranışları öğrenebilir ve gelecekteki ilişkilerine yansıtabilir (Cummings & Davies, 1994).

5. Sosyal Öğrenme Teorisi: Albert Bandura'nın sosyal öğrenme teorisine göre, bireyler gözlem yoluyla öğrenirler. Çocuklar, aile içindeki etkileşimleri gözlemleyerek, evlilik ve ilişkiler hakkında tutumlar geliştirirler. Bu bağlamda, ebeveynlerin ilişkilerinde sergiledikleri davranışlar, çocukların gelecekteki evlilik tutumları üzerinde etkili olacaktır (Bandura, 1977).

2.4.3. Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet, biyolojik olarak kadın veya erkek olma durumunu ifade ederken; toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeklere toplum tarafından atfedilen roller, sorumluluklar, beklentiler ve davranış kalıplarını kapsamaktadır (Dökmen, 2004). Toplumsal cinsiyet rolleri, kültür ve toplumdan topluma değişiklik gösterebilen, öğrenilmiş kalıplar bütünüdür.

Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin kendilerini algılama biçimlerini, davranışlarını, beklentilerini ve değer yargılarını önemli ölçüde etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili tutumlar, bireylerin evlilik, aile ve ebeveynlikle ilgili beklentilerini de şekillendirmektedir (Sunar ve Fişek, 2005).

Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin evlilik algısını ve evlilik içindeki davranışlarını şekillendiren önemli bir faktördür. Bu roller, kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamlarda farklılık gösterirken, bireylerin ilişkilerindeki beklentilerini ve tutumlarını etkileyebilir. Aşağıda toplumsal cinsiyet rollerinin evlilik algısına etkisini açıklayan bazı temel noktalar ve kaynaklar bulunmaktadır.

1. Eşitlik ve Güç Dinamikleri: Toplumsal cinsiyet rolleri, evlilikteki güç dinamiklerini belirler. Geleneksel cinsiyet rolleri genellikle erkeklerin güç ve otorite sahibi olduğu, kadınların ise daha pasif ve destekleyici roller üstlendiği bir yapıya sahiptir. Bu durum, kadınların evlilikteki konumlarını ve evliliğe yönelik tutumlarını olumsuz etkileyebilir. Feminizm ve toplumsal cinsiyet çalışmaları, eşitlikçi bir ilişki modelinin önemini vurgulayarak, geleneksel rolleri sorgulamaktadır (Kimmel, 2000;

Renzetti & Curran, 1999). Kadınların bağımsızlık ve eşitlik talepleri, evlilik algısını dönüştürmektedir.

2. Aile İçi Beklentiler: Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin aile içindeki beklentilerini şekillendirir. Geleneksel görüşler, erkekleri ailenin maddi yükünü taşıyan, kadınları ise çocuk bakımı ve ev işlerinden sorumlu bireyler olarak görmektedir. Bu durum, evlilik ilişkilerinde çatışmalara yol açabilir. Kadınların eğitim seviyesinin artması ve kariyer odaklı bir yaşam sürmeleri, aile içindeki görev dağılımında değişikliklere neden olmaktadır. Araştırmalar, bu değişimlerin evlilik algısını dönüştürdüğünü ve daha eşitlikçi ilişki dinamiklerinin ortaya çıkmasını sağladığını göstermektedir (Sayer, 2005).

3. Rol Modeli Etkisi: Bireyler, çocukluk döneminde gözlemledikleri aile içi ilişkilerden etkilenirler. Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin ilişkilerde nasıl davranacakları konusunda birer rol modeli oluşturur. Sağlıklı ilişkiler gören bireyler, bu tür davranışları kendi evliliklerinde de uygulama eğiliminde olurlar. Çalışmalar, çocuklukta gözlemlenen ilişkilerin bireylerin evlilik tutumlarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır (Crouter & McHale, 2005).

4. Duygusal İfade ve İletişim: Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin duygusal ifadelerini ve iletişim biçimlerini de etkiler. Erkekler genellikle duygusal olarak daha az ifade edici olarak yetiştirilirken, kadınlar duygusal ifade ve iletişim becerileri konusunda daha yetkin olarak görülmektedir. Bu durum, evlilikteki duygusal bağlılık ve iletişim kalitesini etkileyebilir. Araştırmalar, duygusal ifadenin evlilikteki memnuniyeti artırdığını göstermektedir (Gottman, 1994).

5. Boşanma ve Alternatif İlişki Biçimleri

Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin boşanma ve alternatif ilişki biçimlerine yönelik tutumlarını da etkiler. Geleneksel cinsiyet rolleri, boşanmayı olumsuz bir durum olarak algılamak; modern toplumlardaki değişen normlar, boşanmanın daha kabul edilebilir bir seçenek haline gelmesine yol açmaktadır. Bireyler, eşitlikçi ilişki beklentileri doğrultusunda, sağlıklı ve tatmin edici ilişkiler arayışındadırlar (Cherlin, 2004).

2.5.Mutluluk

Mutluluk, bireyin yaşamından duyduğu memnuniyeti ifade eden bir kavramdır (Diener, 1984). Mutluluk, kişinin kendisini iyi hissetmesi ve işlevselliğinin artması anlamına gelir (Huppert, 2009). Bireysel, ilişkisel ve toplumsal boyutları olan mutluluk, bireyin psikolojik ve öznel iyi oluşunu yansıtır (Seligman, 2002). Aile içi ilişkilerin niteliği, bireylerin mutluluk düzeyini etkileyen önemli bir faktördür (Kağıtçıbaşı, 1990).

Yapısalcı-İşlevselci Yaklaşım, aileyi toplumsal yapının temel birimi olarak ele alır ve ailenin işlevlerini vurgular (Parsons & Bales, 1955). Bu yaklaşım, aile kurumunun toplum için vazgeçilmez öneme sahip olduğunu savunur. Yapısalcı-İşlevselci Yaklaşım, ailenin toplumsal işlevlerini vurgulayarak, ailenin toplum için taşıdığı kritik önemi ortaya koymaktadır. Bu yaklaşıma göre, aile kurumu, toplumsal düzenin devamlılığı ve işleyişi için vazgeçilmez bir yapıdır.

Çatışmacı Yaklaşım, aile içindeki güç ilişkilerini, statü farklılıklarını ve kaynakların paylaşımındaki eşitsizlikleri inceler (Engels, 1884). Bu yaklaşım, aile içi ilişkilerin çatışma ve mücadele üzerine kurulduğunu savunur. Çatışmacı Yaklaşım, aile içindeki güç ilişkilerini ve eşitsizlikleri vurgulayarak, ailenin çatışmalı ve çelişkili yapısını ön plana çıkarır. Bu bakış açısına göre, aile, toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretildiği bir alandır.

Ekolojik Yaklaşım, aileyi içinde bulunduğu sosyal, kültürel ve ekonomik çevre ile bütüncül olarak ele alır (Bronfenbrenner, 1979). Bu yaklaşım, ailenin gelişimini ve işleyişini, farklı çevresel sistemlerle olan karşılıklı etkileşimleri içinde inceler. Ekolojik Yaklaşım, ailenin karmaşık ve çok yönlü ilişkiler ağı içinde yer aldığını vurgular. Ailenin gelişimini ve işlevselliğini anlamak için, ailenin içinde bulunduğu sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamın bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekir.

Aile Sistemleri Yaklaşımı, aileyi birbiriyle karşılıklı etkileşim içinde olan alt sistemlerden oluşan bir bütün olarak inceler (Minuchin, 1974). Bu yaklaşım, aileyi bir sistem olarak ele alır ve ailenin işleyişini, alt sistemler ve bunların etkileşimleri üzerinden açıklar. Aile Sistemleri Yaklaşımı, ailenin bütüncül bir sistem olarak anlaşılması gerektiğini vurgular. Aile üyelerinin birbirleriyle olan ilişkileri ve etkileşimleri, ailenin işleyişini ve dengesini belirler. Bu yaklaşım, aile sorunlarının çözümünde aile sisteminin bütüncül değerlendirilmesini önerir.

2.6.Simgesel Etkileşim Yaklaşımı ve Aile

Simgesel Etkileşim Yaklaşımı, aile içi ilişkileri, bireyler arasındaki anlamlandırma ve etkileşim süreçleri çerçevesinde ele alır (Berger & Luckmann, 1966). Bu yaklaşım, ailedeki bireylerin kendi dünyalarını nasıl anlamlandırdıklarına ve bu anlamların etkileşim yoluyla nasıl üretildiğine odaklanır. Simgesel Etkileşim Yaklaşımı, ailedeki ilişkileri ve rolleri, üyelerin kendi öznel anlamlandırmaları ve paylaştıkları semboller üzerinden açıklar. Aile, bu yaklaşıma göre, üyelerinin sürekli etkileşim ve anlamlandırma süreci içinde şekillenen bir gruptur.

2.7.İslam'da Aile Anlayışı

İslam dini, aile kurumuna büyük önem vermekte ve aile yapısını düzenleyen prensipler getirmektedir. İslam'da aile, toplumun temeli olup, soy sürekliliği, karşılıklı sevgi, saygı ve yardımlaşmanın gerçekleştiği bir birimdir (Hökelekli, 2012). İslam'ın aile anlayışı, evliliğin dinî ve hukukî yönünü, eşler ve akrabalar arası ilişkileri, miras düzenini, boşanma ve aile içi sorumlulukları düzenlemektedir (Akyüz, 2012).

İslam, evliliği dini ve hukuki bir sözleşme olarak görür. Evlilik, İslam'ın önerdiği meşru bir birliktelik biçimidir. İslam, eşler arasında karşılıklı sevgi, saygı, şefkat ve güven ilişkisini öngörür. Eşlerin birbirlerine karşı sorumlulukları vardır. Ayrıca, İslam, akrabalık bağlarına önem verir. Akrabalar arasındaki dayanışma, yardımlaşma ve ilişkilerin güçlendirilmesi teşvik edilir.

İslam, mirasın adil bir şekilde dağıtılması için katı kurallar koymuştur. Bu, aile içi eşitliğin sağlanmasına yöneliktir. Diğer yandan, İslam, boşanmayı son çare olarak görür ve eşlerin aile içi sorumlulukları yerine getirmekle yükümlü olduğunu vurgular.

2.8.Aile İçi İlişkiler

Aile içi ilişkiler başlığı altında; eşler arası ilişkiler, ebeveyn-çocuk ilişkileri, kardeşler arası ilişkiler ve büyüklerle olan ilişkiler incelenmektedir. Bu çok yönlü ilişkiler ağı, aile yapısının temelini oluşturmaktadır.

Eşler arası ilişkiler, aile içi dinamiklerin merkezinde yer almaktadır. Eşler arasındaki uyum, iletişim, rol dağılımı ve karar alma süreçleri, aile yapısını belirleyen temel faktörlerdir (Kıslak, 1999). İyi bir eşler arası ilişki, ailenin işleyişi ve üyelerin refahı için oldukça önemlidir.

Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde, ebeveynlerin tutum ve davranışları, çocukların gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir (Rohner, 1986). Ebeveynlerin çocuklarına yönelik sıcaklık, ilgi, disiplin ve kontrol tarzları, çocukların kişilik gelişimini, benlik algısını ve ileriki ilişkilerini şekillendirir.

Kardeşler arası ilişkiler de bireyin sosyalleşme sürecinde önemli rol oynar. Kardeşler arasındaki rekabet, kıskançlık gibi sorunlar gözlenebilir (Kaplan, 1990). Ancak, kardeşler arasındaki sevgi, dayanışma ve destek de ailenin bütünlüğü açısından değerlidir.

Son olarak, büyüklerle olan ilişkiler ise, aile içi otorite, saygı, dayanışma ve aktarılan değerleri içerir (Güvenç, 1994). Büyüklerin deneyimleri ve tavsiyeleri, aile üyelerinin yaşamlarında yol gösterici olabilmektedir.

2.9.İş-Aile Çatışması ve Aile Uyumuna Etkisi

Günümüz dünyasında, bireylerin yaşamındaki en önemli iki alan olan iş ve aile, bazen birbirleriyle çatışan talepler sunabilmektedir. Özellikle çalışan bireylerin, aile yaşantıları ile iş yaşamlarını dengelemekte zorlandıkları durumlar, iş-aile çatışması kavramıyla açıklanabilir. İş-aile çatışması, bireyin bir alandaki rollerinin (iş ya da aile) diğer alandaki sorumlulukları yerine getirmesini zorlaştırmasıyla ortaya çıkar. Bu çatışma, hem bireyin psikolojik ve fiziksel sağlığını olumsuz etkileyebilir hem de aile içi ilişkilerde sorunlar yaratabilir (Greenhaus & Beutell, 1985; Netemeyer vd., 1996).

Kadın akademisyenler üzerinde yapılan araştırmalarda, iş ve aile rollerinin dengelenmesinde kadınların erkeklere göre daha fazla zorluk yaşadığı saptanmıştır. Özellikle evli olan kadın akademisyenlerin, çocuk bakım sorumluluğu ve ev işleri gibi geleneksel roller nedeniyle iş-aile çatışması yaşama oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu çatışma, ailede yaşanan stresin artmasına ve aile uyumunun zedelenmesine yol açabilir (Tolay & Baysal, 2020).

İş-aile çatışmasının, özellikle kadın akademisyenler üzerinde yarattığı baskılar, hem iş tatmininde hem de evlilik tatmininde düşüşe yol açmakta; bu durum, uzun vadede boşanma oranlarını artırabilmekte ve aile içi uyumu bozabilmektedir. Bu nedenle, aile uyumunu sağlamak için iş ve aile arasındaki dengeyi korumak, bireyin hem profesyonel hem de kişisel hayatında önemli bir rol oynamaktadır (Efeoğlu & Özgen, 2007).

Yapılan çalışmalar, ebeveynlerin iş-aile çatışması yaşamaları durumunda, aile içindeki uyumun ve işlevselliğin olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Mauno ve Kinnunen (1999) tarafından yapılan bir araştırmada, iş-aile çatışmasının yüksek olduğu ailelerde, eşler arasındaki iletişim ve bağlılığın azaldığı, çocuk yetiştirme konusunda anlaşmazlıkların arttığı gözlemlenmiştir.

Benzer şekilde, Aryee ve arkadaşlarının (1999) yaptığı çalışmada, iş-aile çatışmasının aile uyumunu olumsuz yönde etkilediği ve evlilik kalitesini zayıflattığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar, bu durumun hem eşler arası ilişkilere hem de ebeveyn-çocuk ilişkilerine yansıdığını vurgulamaktadır.

Aile uyumunun sağlanmasında kritik rol oynayan bir diğer faktör ise aile içi iletişimidir. Kinnunen ve Mauno'nun (1998) çalışmasına göre, iş-aile çatışmasının yüksek olduğu ailelerde, etkili iletişim becerilerinin azaldığı ve bunun da aile bağlarını zayıflattığı bilinmektedir. Dolayısıyla, iş ve aile yaşamı arasındaki dengenin kurulamaması, aile üyelerinin birbirlerini anlamalarını ve destek olmalarını engelleyebilmektedir.

Bu bağlamda, iş-aile çatışmasının azaltılması ve aile uyumunun sağlanması için, işverenlerin aile dostu politikalar geliştirmesi, esnek çalışma saatleri ve uzaktan çalışma gibi olanaklar sunması önemlidir. Ayrıca, ebeveynlerin kendi başa çıkma stratejilerini geliştirmeleri ve aile içi iletişimi güçlendirmeleri de aile uyumunu destekleyebilir (Kinnunen & Mauno, 1998; Aryee vd., 1999).

2.10.Evlilik Yaşamı

Evlilik, iki bireyin sosyal, duygusal ve ekonomik açıdan birbirlerine bağlı oldukları, yasal ve dinsel kurallar çerçevesinde kurdukları birlikteliktir (Halford ve ark., 2003). Evliliğin nedenleri arasında birbirlerini sevmek, toplumsal baskı, ekonomik nedenler, güvenlik ihtiyacı, çocuk sahibi olma arzusu gibi pek çok faktör sayılabilir (Özgüven, 2000; Volling & Elins, 1998).

Evlilik biçimleri de farklılık gösterebilmektedir. Örneğin, görücü usulü ile yapılan evlilikler, flört ederek yapılan evlilikler gibi (Canel, 2007). Bu evlilik türleri, eşlerin birbirlerini tanıma, seçme ve karar verme süreçlerinde farklılıklar gösterir.

Evlilik, iki bireyin hayatlarını birleştirdikleri ve çeşitli sorumluluklar üstlendikleri önemli bir ilişki biçimidir. Eşlerin evlilik yaşamlarını sağlıklı ve doyumlu bir şekilde sürdürebilmeleri için, iletişim becerileri, problem çözme yeterlilikleri, kişilik uyumları ve sosyo-ekonomik faktörler gibi unsurların desteklenmesi gerekir.

Evlilik, bireylerin kişisel gelişimleri, ruh sağlıkları ve yaşam kalitelerini de önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle, evlilik ilişkisinin güçlendirilmesi ve desteklenmesi, çiftlerin ve aile sisteminin refahı açısından kritik öneme sahiptir.

2.10.1Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu, eşlerin birbirlerinin beklentilerini karşılayabilme derecesi olarak tanımlanmaktadır (Spanier, 1976). Yüksek evlilik uyumu, eşlerin evliliklerinden doyum almaları, problemlerin çözümünde etkili olmaları, samimi ve yakın bir ilişki kurmaları anlamına gelmektedir (Locke & Wallace, 1959). Evlilik uyumunu etkileyen faktörler arasında kişilik özellikleri, iletişim becerileri, problem çözme yetenekleri, empati kurabilme, ekonomik durum, aile yapısı, sosyal destek gibi unsurlar yer almaktadır (Canel, 2007; Çağ & Yıldırım, 2013; Korkut Owen & Bugay, 2014).

2.10.2.Empati ve Evlilik İlişkisi

Empati, bireyin kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını doğru bir şekilde anlaması ve hissetmesi olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 1988). Evlilik ilişkisinde eşlerin birbirlerine karşı empatik tutum sergilemesi, iletişimi güçlendirir, anlaşmazlıkların çözümünü kolaylaştırır ve evlilik uyumunu artırır (Long & Andrews, 1990; Gorden, 1996; Kilpatrick & Sporakowski, 1975; Long, 1993).

Literatürdeki çalışmalar, evlilik uyumu ile empatik tutum arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (Long, 1993; Long & Andrews, 1990; Genç & Kalkan, 2007; Zeytinoglu & Çalışandemir, 2011). Yani evlilik uyumu yüksek olan bireylerin empatik becerilerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Bu sebeple, evlilik ilişkilerinde eşlerin empatik becerileri geliştirmesine yönelik çalışmaların önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Empatik beceriler, eşlerin birbirlerinin duygularını daha iyi anlamalarını, bakış açılarını paylaşmalarını ve sorunları daha yapıcı bir şekilde çözmelerini sağlar. Eşlerin

birbirlerini dinleme, anlama ve destekleme becerileri arttıkça, evlilik ilişkisinin de daha uyumlu ve doyumlu hale geldiği görülmektedir.

2.10.3.Evlilik Beklentisi

Evlilik beklentisi, bireylerin evlilik hayatından beklentilerini ve isteklerini ifade eden bir kavramdır. Evlilik beklentisi, kişinin evlilik hayatı hakkındaki zihinsel tasarımları, planları ve idealleridir (Gündüz, 2018). Bireylerin evlilik beklentilerini etkileyen faktörler arasında; kültürel değerler, içinde yaşanılan toplumun evlilik algısı, kişisel deneyimler, ebeveyn ve akran etkisi sayılabilir (Çınar, 2007).

Evlilik beklentisi ile ilgili kuramsal çerçeve incelendiğinde, başlıca yaklaşımlar olarak beklenti kuramı, yükleme kuramı ve benlik-uyum kuramı öne çıkmaktadır. Beklenti kuramına göre, bireyler belirli davranışlarda bulunmakta ve bu davranışlardan belirli sonuçlar elde etmeyi beklemektedirler. Yükleme kuramına göre ise, evlilik ilişkisindeki olumlu ve olumsuz olayların nedenleri kişiler tarafından farklı şekillerde açıklanmaktadır. Benlik-uyum kuramına göre ise, evlilikte eşlerin beklentileri ile evlilik gerçekliği arasındaki uyum önem taşımaktadır (Karney ve Bradbury, 1995).

Evlilik beklentisi, bireylerin evlilikten ne beklediklerini ifade eder. Bu beklentiler genellikle duygusal tatmin, güven, sadakat, destek ve aile kurma gibi unsurları içerir. Araştırmalar, bireylerin evlilikten bekledikleri özelliklerin zamanla değiştiğini ve toplumun genel normlarıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir (Bach & De Silva, 2020). Örneğin, modern toplumlarda bireyler, evlilikten daha fazla kişisel tatmin ve eşitlik arayışı içine girmektedirler (Sullivan, 2003).

Evlilik algısı, bireylerin yaşadığı toplumsal ve kültürel bağlamdan etkilenir. Farklı kültürlerde, evliliğin önemi ve anlamı değişiklik gösterir. Bazı kültürlerde evlilik, ailenin sosyal ve ekonomik yapısının korunmasında merkezi bir rol oynarken, diğerlerinde bireysel mutluluk ve tatmin ön plandadır (Furstenberg, 2003). Örneğin, geleneksel toplumlarda, ailelerin sosyal ve ekonomik durumları, evlilik kararlarını etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır (Rosenfeld, 2007).

Bireylerin evlilik beklentileri, çocukluk dönemlerinde gözlemledikleri aile içi ilişkilerden etkilenir. Ebeveynlerin evlilik tutumları, bireylerin kendi evliliklerine yönelik algılarını ve beklentilerini şekillendirebilir. Ebeveynlerin sağlıklı bir evlilik modeli

sunması, bireylerin evlilikte daha olumlu ve tatmin edici deneyimler yaşamalarına katkıda bulunabilir (Amato, 2000).

Evlilik algısı, bireylerin duygusal ihtiyaçlarının yanı sıra pratik unsurlarla da şekillenir. Günümüz bireyleri, evliliği yalnızca bir toplumsal zorunluluk olarak değil, aynı zamanda kişisel mutluluk ve tatmin sağlama aracı olarak görmektedirler (Cherlin, 2004). Ayrıca, duygusal destek, güven ve sadakat gibi unsurlar, bireylerin evlilikten bekledikleri temel öğeler arasında yer almaktadır (Gottman, 1994).

Zamanla, evlilik beklentileri ve algısı değişiklik göstermektedir. Genç nesiller, evlilikten daha esnek ve bireysel tatmin arayışında oldukları için, geleneksel evlilik kalıplarından uzaklaşabilmektedirler (Arnett, 2000). Bu değişim, toplumun genel yapı ve normlarının dönüşümü ile paralellik göstermektedir.

2.10.4. Evlilik Doyumu ve Önemi

Evlilik, bireylerin yaşam kalitesini ve psikolojik iyilik halini önemli ölçüde etkileyen kritik bir dönemdir. Evlilik ilişkisinde eşlerin birbirlerini anlayabilmeleri, sorunları sağlıklı bir şekilde çözebilmeleri ve etkili iletişim kurabilmeleri, evlilik doyumunun artmasında önemli rol oynamaktadır (Bal, 2007; Yalçın, 2014).

Evlilik doyumunu, bireylerin evlilikteki ihtiyaçlarının ne derece karşılandığına ilişkin öznel algılarını ifade etmektedir (Tezer, 1996). Yüksek evlilik doyumunu, eşler arasındaki ilişkinin kalitesi, güven, yakınlık ve iş birliğinin artması anlamına gelmektedir. Evlilik doyumunun yüksek olması, çiftlerin evliliklerinden daha mutlu ve tatmin olmaları, aile işlevselliğinin güçlenmesi ve çocukların gelişiminin desteklenmesi açısından önemlidir.

Diğer yandan, düşük evlilik doyumunu, eşler arası anlaşmazlıklar, çatışmalar, yabancılaşma ve doyumsuzluk hissine yol açabilmektedir. Bu durum, psikolojik sorunların ortaya çıkmasına, boşanmalara ve aile içi ilişkilerin zayıflamasına neden olabilir (Yalçın, 2014).

Dolayısıyla, evlilik doyumunun artırılması için eşlerin birbirlerini daha iyi anlamaları, etkin iletişim kurmaları, ortak hedefler belirlemeleri ve problem çözme

becerilerini geliştirmeleri oldukça önemlidir. Ayrıca, eşlerin birbirlerine yönelik olumlu tutum ve davranışları sergileyerek, evlilik ilişkisini güçlendirmeleri de evlilik doyumunu artıran faktörler arasında yer almaktadır.

2.11.Aile Uyumu ve Etkileyen Faktörler

Aile uyumu, aile yeleri arasındaki işlevsel ve sağlıklı ilişkilerin göstergesidir. Aile içi uyum ve işlevsellik, bireylerin psikolojik iyilik halini ve yaşam kalitesini önemli ölçüde etkiler.

Aile uyumunu etkileyen temel faktörlerden biri, eşler arası ilişki kalitesidir. Evlilik doyumunu yüksek olan çiftlerin, aile içi uyumlarının da daha güçlü olduğu bilinmektedir. Eşlerin birbirlerini anlayabilmeleri, iletişim becerilerinin gelişmiş olması ve sorunları sağlıklı bir şekilde zezebilmeleri, aile uyumunu artıran önemli unsurlar arasındadır (Tezer, 1996; Yalçın, 2014). Bunun yanı sıra, aile yapısı ve ebeveyn-ocuk ilişkileri de aile uyumunu belirleyen diğer önemli faktörlerdir. Çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanması, ebeveynlerin tutarlı ve destekleyici bir tutum sergilemeleri, aile içi bağların güçlenmesine katkı sağlar (ağ & Yıldırım, 2013; Karahan vd., 2014).

Ekonomik koşullar, sosyal destek ağları ve stresle başa çıkma becerileri gibi unsurlar da aile uyumunu etkileyen diğer faktörler arasında yer almaktadır. Ailenin maddi refahı, sosyal çevresiyle olan ilişkileri ve stresle başa çıkma yöntemleri, aile işlevselliğini ve uyumunu belirleyen önemli bileşenlerdir (Karahan vd., 2014; Yurtsever & Krkc, 2020).

Aile uyumunun sağlanması, eşlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin kalitesi, ebeveyn-ocuk etkileşimleri ve ailenin sahip olduğu kaynaklar ön plana çıkmaktadır. Aile yelerinin kendilerini geliştirmeleri ve aile işlevselliğini artırıcı adımlar atmaları, aile uyumunun güçlenmesine katkı sağlayacaktır

2.12.Problem zme Becerileri ve Evlilik Doyumu

Evlilik ilişkisi içerisinde çiftler çeşitli problemlerle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu problemlerin üstesinden gelebilmek için eşlerin problem zme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir (elenoğlu, 2011; Güven & Sevim, 2016). Eşlerin problem zme becerileri, evlilik doyumunu önemli ölçüde yordamaktadır (elik & İnanç, 2009; şen, 2015).

Eşlerin yaşadıkları sorunları sağlıklı bir şekilde çözebilmeleri, evlilik doyumunu olumlu yönde etkilemektedir. Problemlerin etkin bir şekilde yönetilmesi, çift uyumunu ve ilişki memnuniyetini artırmaktadır (Çelenoğlu, 2011; Güven & Sevim, 2016). Diğer yandan, problemlerin sağlıklı bir şekilde çözülememesi, evlilik doyumunun azalmasına ve ilişkinin sonlanmasına neden olabilmektedir (Taşköprü, 2013).

Eşlerin çatışmaları çözerken kullandıkları stratejiler de önemlidir. İşbirlikçi ve yapıcı yaklaşımlar, evlilik doyumunu artırırken, suçlayıcı ve yıkıcı tutumlar ilişkiyi olumsuz etkilemektedir (Çelik & İnanç, 2009; Şen, 2015). Ayrıca, çiftlerin birbirlerini anlayabilmeleri, empati kurabilmeleri ve problem çözümüne aktif katılmaları da evlilik doyumunu üzerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Eşlerin problem çözme becerilerini geliştirmeleri, çatışmaları sağlıklı bir şekilde yönetebilmeleri ve ortak çözümler üretebilmeleri, evlilik doyumunu artıracak önemli faktörler arasında yer almaktadır. Evlilik ilişkisinin kalitesini yükseltmek için, çiftlerin bu alanlarda kendilerini geliştirmeleri oldukça önemlidir.

2.13. İletişim Becerileri ve Evlilik Doyumu

Evlilik ilişkisinde eşlerin kullandıkları iletişim becerileri, evlilik doyumunda önemli rol oynamaktadır (Derebaşı, 2004; Yalçın, 2014). Etkili iletişim, eşlerin birbirlerini doğru anlamalarını, duygu ve düşüncelerini sağlıklı bir şekilde ifade edebilmelerini sağlayarak evlilik doyumunu artırmaktadır.

Eşler arasındaki iletişimin niteliği, evlilik ilişkisinin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Açık, dürüst ve empatik iletişim, çiftlerin birbirlerini anlayabilmelerini, sorunları çözebilmelerini ve bağlılıklarını güçlendirmelerini sağlar (Derebaşı, 2004; Yalçın, 2014). Böylece, evlilik doyumuna da yükselmektedir. Diğer yandan, zayıf iletişim ise evlilik doyumunun azalmasına neden olabilmektedir (Orta, 2009; Gürer, 2019). Eşler arasındaki anlaşmazlıklar, güvensizlik, olumsuz yargılar ve sözel/sözel olmayan iletişim problemleri, ilişkiyi olumsuz etkiler. Bu durum, eşlerin birbirlerinden uzaklaşmasına ve evlilik doyumunun düşmesine yol açabilir.

Eşlerin iletişim becerilerini geliştirmeleri, duygularını ifade edebilmeleri, aktif dinleme yapabilmeleri ve empati kurabilmeleri, evlilik doyumunu artıran önemli faktörler arasında yer almaktadır. Çiftlerin etkili iletişim yöntemlerini benimsemeleri, evlilik ilişkilerinin kalitesini ve doyumunu yükseltecektir.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, veri araçları ile veri çözümlene teknikleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni İstanbul'da ailesi ile veya tek başına yaşayan yetişkin bireylerdir. Örneklem ise amaçlı örneklem metodu ile belirlenen 301 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 3.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

	Gruplar	f	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	167	55,5
	Erkek	134	44,5
Yaş	18-25 yaş	34	11,3
	26-35 yaş	70	23,3
	36-45 yaş	110	36,5

Eğitim	46 yař ve ūz	87	28,9
	İlköğretim	35	11,6
	Lise	56	18,6
	Lisans	161	53,5
	Yūk.Lis./Doktora	49	16,3
Okul tūrū	Bekar	63	20,9
	Evli	238	79,1
Çocuk Sahibi Olma Durumu	Var	182	60,5
	Yok	119	39,5
Evlilik Şekli	Gūrūcū	56	18,6
	Tanışarak	245	81,4
Evlilik Yaşı	18-25 yaş	112	37,2
	26-35 yaş	147	48,8
	36 yař ve ūzeri	42	14,0
Evlilik Sūresi	0-5 yıl	109	36,2
	6-10 yıl	48	15,9
	11-15 yıl	37	12,3
	16 yıl ve ūz	107	35,5
İlişki tanımlama	Uyumlu	203	67,4
	Çatışmalı	98	32,6
Eşi Tanımlama	İlgili	189	62,8
	İlgisiz	77	25,6
	Baskıcı	35	11,6
Mutluluk Algısı	Mutlu	203	67,4
	Mutsuz	98	32,6
	Karışıyorlar	70	23,3
Ebeveyn Karışma Durumu	Karışmıyorlar	231	76,7
	Dūřūk	28	9,3
Gelir	Orta	245	81,4
	Yūksek	28	9,3
	Toplam	301	100,0

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplamak amacıyla kişisel bilgi formu, Halmatov, ve Halmatov, S. (2012) tarafından geliştirilen ‘‘Evlilik-Aile Algısı Ölçeği’’ ile kişisel bilgi formu kullanılacaktır.

3.3.1. Evlilik-Aile Algısı Ölçeği

Ölçeğin geliştirilmesi araştırması Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 445 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada geçerlik çalışmaları olarak yapı ve uyum geçerlikleri, güvenirlik çalışmaları olarak ise iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirlikleri ve madde analizi yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için öncelikle yapılan açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucu KMO örneklem uygunluk katsayısı .87,5, Barlett testi χ^2 değeri 60916,857 ($p < .001$, $sd=1770$) olarak bulunmuştur. 60 maddelik ölçek, 5 alt boyuttan oluşmakta (Evlilikte kadın algısı, Evlilikte erkek algısı, Evlilikte çocuk algısı, Evlilikte ilişki algısı, Evliliğe bakış algısı) ve tüm alt boyutlar toplam varyansın %66.2'sini, her alt boyut tek başlarına toplam varyansın sırasıyla 15%, 14%, 13%, 14%, 10.2%'sini açıkladığı gözlenmiştir. Uyum geçerliliği çalışmasında Evlilik-Aile Algısı Ölçeği ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği arasında korelasyon katsayısı $r = .37$, Çocuk Ana-baba İlişki Ölçeği ile korelasyon katsayısı $r = .29$ olarak bulunmuştur. Daha sonra doğrulayıcı faktör analizinde uyum indeks değerleri (RMSEA=.062, CFI=.93, IFI=.93, NFI=.92 ve SRMR=.061) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yükleri .34 ile .69 arasında sıralanmaktadır. İç tutarlılık güvenirlik katsayıları ölçeğin bütünü için .83, beş alt ölçek için ise sırasıyla .82, .77, .88, .81, .78 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test tekrar test korelasyon katsayısı ölçeğin geneli için .86'dır. Ayrıca ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .40 ile .78 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlara dayanarak ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Ölçekler Google formu olarak aktarılmıştır. Katılımcıların online olarak doldurduğu ölçekler tamamlandıktan sonra excell ve akabinde spss e aktarımı sağlanmıştır.

3.5. İstatistiksel Analiz

Bu araştırmada kullanılacak veri analiz yöntemleri nicel araştırmalar için uygun olan istatistiksel teknikleri içermektedir. Bunlar aşağıda sıralanmıştır:

1. Betimleyici İstatistikler: Frekans ve Yüzde Analizi: Katılımcıların demografik özelliklerini ve kişisel bilgi formundan elde edilen verileri özetlemek için

kullanılmıştır. Örneğin, katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni hali gibi özellikleri frekans ve yüzde dağılımları ile sunulmuştur.

2. T-Testi veya ANOVA: Evlilik-aile algısının, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu gibi kategorik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırmak için bağımsız örneklem t-testi veya tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

3. Korelasyon Analizi Evlilik-Aile Algısı ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Bu analiz, iki değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi incelemek için kullanılmıştır.

4.BULGULAR

Bu bölümde, araştırma problemine uygun olacak şekilde analizler yapılmış, elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Normallik Analizleri

Verilerin normallik analizleri Tablo 1 ve 2’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Ölçeklere Ait Basıklık, Çarpıklık ve Güvenirlik Değerleri

	<i>N</i>	<i>Skewness</i> (Çarpıklık)	<i>Kurtosis</i> (Basıklık)
Evlilik-Aile Algısı Ölçeği	301	-,589	-,692

Tablo 4.1'deki veriler, 301 bireylik örneklem için çarpıklık ve basıklık değerlerini göstermektedir. Çarpıklık (Skewness) değeri -0.589, dağılımın soldan çarpık olduğunu ve verilerin çoğunluğunun sağda yoğunlaştığını göstermektedir. Basıklık (Kurtosis) değeri ise -0.692 olup, bu durum dağılımın daha düz bir yapıya sahip olduğunu ve aşırı uç değerlerin az olduğunu belirtmektedir. Sonuç olarak dağılım normal sınırlar arasında kaldığından veriler normal dağılım gösterdiği yorumu yapılabilir.

4.2. Demografik Bilgilere Göre Evlilik Algısı

Tablo 4.2: Kadın ve Erkeklerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırılması

Değişkenler		n	M	SD	t	p	df
Gruplar							
Evlilikte Kadın Algısı	Kadın	167	30,69	7,458	-7,390	299	,000
Evlilikte Erkek Algısı	Erkek	134	36,51	5,849			
Evlilikte Kadın Algısı	Kadın	167	15,97	2,135	-6,636	299	,000
Evlilikte Erkek Algısı	Erkek	134	17,81	2,684			
Evlilikte Çocuk Algısı	Kadın	167	30,47	4,843	1,202	299	,230
Evlilikte Erkek Algısı	Erkek	134	29,83	4,340			
Evlilikte İlişki Algısı	Kadın	167	23,62	5,484	-1,483	299	,139
Evlilikte Erkek Algısı	Erkek	134	24,47	4,123			
Evlilikte Bakış Algısı	Kadın	167	30,47	4,843	1,202	299	,230
Evlilikte Erkek Algısı	Erkek	134	29,83	4,340			
Toplam Ölçek	Kadın	167	140,20	19,821	-4,485	299	,000
	Erkek	134	149,31	14,148			

Tablo 4.2'de, kadın ve erkeklerin evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından kadınların ortalama puanı (M = 30,69, SD = 7,458) erkeklerden (M = 36,51, SD = 5,849) belirgin şekilde daha düşüktür. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (t = -7,390, p < 0,001). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde de benzer bir sonuç gözlemlenmektedir; kadınların puanı (M = 15,97, SD = 2,135) erkeklerin puanından (M = 17,81, SD = 2,684) anlamlı derecede düşüktür (t = -6,636, p < 0,001). Evlilikte Çocuk Algısı açısından kadınlar (M = 30,47, SD = 4,843) ve erkekler (M = 29,83, SD = 4,340) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (t = 1,202, p = 0,230). Evlilikte İlişki Algısı açısından kadınlar (M = 23,62, SD = 5,484) ve erkekler (M = 24,47, SD = 4,123) arasında da anlamlı bir fark gözlemlenmemektedir (t = -1,483, p = 0,139). Evlilikte Bakış Algısı alanında da kadınlar (M = 30,47, SD = 4,843) ve

erkekler ($M = 29,83$, $SD = 4,340$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t = 1,202$, $p = 0,230$). Evlilikte Bakış Algısı alt boyutunda da anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplam Ölçek puanları incelendiğinde ise kadınların ($M = 140,20$, $SD = 19,821$) erkeklerden ($M = 149,31$, $SD = 14,148$) anlamlı derecede düşük puan aldıkları görülmektedir ($t = -4,485$, $p < 0,001$).

Tablo 4.3: Farklı Yaş Gruplarına Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA testi

	Gruplar	n	M	SD		KT	df	KO	F	p
					Varyansın Kaynağı					
Evlilikte Kadın Algısı	18-25 yaş	34	30,47	9,336	G. Arası	2003,533	3	667,844		
	26-35 yaş	70	29,70	5,660	G. İçi	14297,026	297	48,138		
	36-45 yaş	110	34,07	6,401	Toplam	16300,558	300		13,873	,000
	46 yaş ve üz	87	36,25	7,428						
	Toplam	301	33,28	7,371						
Evlilikte Erkek Algısı	18-25 yaş	34	16,97	3,639	G. Arası	50,052	3	16,684		
	26-35 yaş	70	16,07	2,710	G. İçi	1917,762	297	6,457		
	36-45 yaş	110	16,91	1,993	Toplam	1967,814	300		2,584	,053
	46 yaş ve üz	87	17,15	2,508						
	Toplam	301	16,79	2,561						
Evlilikte Çocuk Algısı	18-25 yaş	34	29,32	6,094	G. Arası	362,912	3	120,971		
	26-35 yaş	70	29,21	5,773	G. İçi	6066,669	297	20,426		
	36-45 yaş	110	31,63	3,812	Toplam	6429,581	300		5,922	,001
	46 yaş ve üz	87	29,48	3,337						
	Toplam	301	30,19	4,629						
Evlilikte İlişki Algısı	18-25 yaş	34	21,62	4,328	G. Arası	394,769	3	131,590		
	26-35 yaş	70	23,21	5,553	G. İçi	6913,231	297	23,277		
	36-45 yaş	110	25,20	5,369	Toplam	7308,000	300		5,653	,001
	46 yaş ve üz	87	24,05	3,454						
	Toplam	301	24,00	4,936						
Evlilikte Bakış Algısı	18-25 yaş	34	29,32	6,094	G. Arası	362,912	3	120,971		
	26-35 yaş	70	29,21	5,773	G. İçi	6066,669	297	20,426		
	36-45 yaş	110	31,63	3,812	Toplam	6429,581	300		5,922	,001
	46 yaş ve üz	87	29,48	3,337						
	Toplam	301	30,19	4,629						
Toplam Ölçek	18-25 yaş	34	138,65	25,700	G. Arası	7360,576	3	2453,525		
	26-35 yaş	70	137,01	17,725	G. İçi	90654,726	297	305,235		
	36-45 yaş	110	148,57	16,584	Toplam	98015,302	300		8,038	,000
	46 yaş ve üz	87	146,82	14,144						
	Toplam	301	144,26	18,075						

Tablo 4.3'te, farklı yaş gruplarının evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, 18-25 yaş grubundaki bireylerin ortalama puanı (M = 30,47, SD = 9,336), 26-35 yaş grubundan (M = 29,70, SD = 5,660) belirgin şekilde daha yüksektir. Ayrıca, 36-45 yaş grubunun puanı (M = 34,07, SD = 6,401) ve 46 yaş ve üzeri grubun puanı (M = 36,25, SD = 7,428) da daha yüksektir. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 13,873, p < 0,001). Evlilikte Erkek Algısı açısından ise, 18-25 yaş grubunun ortalama puanı (M = 16,97, SD = 3,639) ile 26-35 yaş grubunun puanı (M = 16,07, SD = 2,710) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (F = 2,584, p = 0,053). 36-45 yaş grubu (M = 16,91, SD = 1,993) ve 46 yaş üzeri (M = 17,15, SD = 2,508) ile kıyaslandığında, belirgin bir farklılık gözlemlenmemektedir. Evlilikte Çocuk Algısı değerlendirmesinde, 18-25 yaş grubunun puanı (M = 29,32, SD = 6,094), diğer gruplara göre daha yüksektir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 5,922, p < 0,001). 36-45 yaş grubunun puanı (M = 31,63, SD = 3,812) ise en yüksek ortalamaya sahip olarak gözlemlenmiştir. Evlilikte İlişki Algısı açısından 18-25 yaş grubunun puanı (M = 21,62, SD = 4,328) ile 26-35 yaş grubunun puanı (M = 23,21, SD = 5,553) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (F = 5,653, p < 0,001). 36-45 yaş grubunun puanı (M = 25,20, SD = 5,369) daha yüksek bir algıyı göstermektedir. Evlilikte Bakış Algısı açısından 18-25 yaş grubunun puanı (M = 29,32, SD = 6,094) ile 26-35 yaş grubunun puanı (M = 29,21, SD = 5,773) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (F = 5,653, p < 0,001). 36-45 yaş grubunun puanı (M = 31,63, SD = 3,812) daha yüksek bir algıyı göstermektedir. Toplam Ölçek puanları incelendiğinde, 18-25 yaş grubunun ortalama puanı (M = 138,65, SD = 25,700) diğer yaş gruplarına göre anlamlı derecede düşüktür. 36-45 yaş grubunun puanı (M = 148,57, SD = 16,584) en yüksek ortalamaya sahiptir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 8,038, p < 0,001).

Tablo 4.4: Bekar ve Evli Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırılması

	Gruplar	n	M	SD	Varyansın Kaynağı	KT	df	KO	F	p
Evlilikte Kadın Algısı	İlköğretim	35	40,80	2,349	G. Arası	4261,051	3	1420,350	35,038	,000
	Lise	56	37,63	3,636	G. İçi	12039,508	297	40,537		
	Lisans	161	30,91	7,074	Toplam	16300,558	300			
	Yük.Lis./Doktora	49	30,71	8,060						
	Toplam	301	33,28	7,371						

Evlilikte Erkek Algısı	İlköğretim	35	17,20	1,183	G. Arası	47,002	3	15,667	2,423 ,066
	Lise	56	17,38	1,590	G. İçi	1920,812	297	6,467	
	Lisans	161	16,70	2,994	Toplam	1967,814	300		
	Yük.Lis./Doktora	49	16,14	2,500					
	Toplam	301	16,79	2,561					
Evlilikte Çocuk Algısı	İlköğretim	35	31,00	1,111	G. Arası	490,282	3	163,427	8,172 ,000
	Lise	56	32,63	4,397	G. İçi	5939,299	297	19,998	
	Lisans	161	29,48	5,122	Toplam	6429,581	300		
	Yük.Lis./Doktora	49	29,14	3,640					
	Toplam	301	30,19	4,629					
Evlilikte İlişki Algısı	İlköğretim	35	24,40	1,649	G. Arası	896,926	3	298,975	13,850 ,000
	Lise	56	27,25	3,450	G. İçi	6411,074	297	21,586	
	Lisans	161	23,48	5,525	Toplam	7308,000	300		
	Yük.Lis./Doktora	49	21,71	4,031					
	Toplam	301	24,00	4,936					
Evlilikte Bakış Algısı	İlköğretim	35	31,00	1,111	G. Arası	490,282	3	163,427	8,172 ,000
	Lise	56	32,63	4,397	G. İçi	5939,299	297	19,998	
	Lisans	161	29,48	5,122	Toplam	6429,581	300		
	Yük.Lis./Doktora	49	29,14	3,640					
	Toplam	301	30,19	4,629					
Toplam Ölçek	İlköğretim	35	155,00	6,821	G. Arası	19336,047	3	6445,349	24,330 ,000
	Lise	56	156,88	8,832	G. İçi	78679,255	297	264,913	
	Lisans	161	140,17	19,317	Toplam	98015,302	300		
	Yük.Lis./Doktora	49	135,57	16,521					
	Toplam	301	144,26	18,075					

Tablo 4.4'te, bekar ve evli bireylerin evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, ilköğretim düzeyindeki bireylerin ortalama puanı ($M = 40,80$, $SD = 2,349$) belirgin şekilde daha yüksektir. Lise ($M = 37,63$, $SD = 3,636$) ve lisans ($M = 30,91$, $SD = 7,074$) düzeyindeki bireyler ile yüksek lisans/doktora ($M = 30,71$, $SD = 8,060$) düzeyindeki bireyler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F = 35,038$, $p < 0,001$). Evlilikte Erkek Algısı açısından ise ilköğretim düzeyindeki bireylerin puanı ($M = 17,20$, $SD = 1,183$) ile lise ($M = 17,38$, $SD = 1,590$) ve lisans ($M = 16,70$, $SD = 2,994$) düzeyindeki bireyler arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir ($F = 2,423$, $p = 0,066$). Evlilikte Çocuk Algısı değerlendirmesinde, ilköğretim düzeyindeki bireylerin ortalama puanı ($M = 31,00$, $SD = 1,111$) diğer gruplara göre daha yüksektir. ($F = 8,172$, $p < 0,001$). Evlilikte İlişki Algısı açısından lise düzeyindeki bireylerin puanı ($M = 27,25$, $SD = 3,450$), diğer gruplara kıyasla daha yüksektir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 13,850$, $p < 0,001$). Evlilikte Bakış

Algısı açısından ilköğretim düzeyindeki bireylerin puanı ($M = 31,00$, $SD = 1,111$), Lise düzeyindeki bireylerin puanı ($M = 32,63$, $SD = 4,397$), diğer gruplara kıyasla daha yüksektir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 13,850$, $p < 0,001$). Toplam Ölçek puanları incelendiğinde, ilköğretim düzeyindeki bireylerin ortalama puanı ($M = 155,00$, $SD = 6,821$) ile diğer gruplar arasında anlamlı bir fark gözlemlenmektedir. Lise ($M = 156,88$, $SD = 8,832$) düzeyindeki bireyler de yüksek bir ortalama puana sahiptir. Lisans ($M = 140,17$, $SD = 19,317$) ve yüksek lisans/doktora ($M = 135,57$, $SD = 16,521$) düzeyindeki bireylerin puanları ise daha düşüktür. Bu durum da istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 24,330$, $p < 0,001$).

Tablo 4.5: Bekar ve Evli Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	t	df	p
Algısı	Bekar						
	Evli	238	33,38	7,360	-,472	299	,637
Evlilikte Erkek Algısı	Bekar	63	17,11	2,789			
	Evli	238	16,71	2,497	1,117	299	,265
Evlilikte Çocuk Algısı	Bekar	63	30,00	4,680			
	Evli	238	30,24	4,625	-,358	299	,720
Evlilikte İlişki Algısı	Bekar	63	22,78	3,419	-		
	Evli	238	24,32	5,223	2,225	299	,027
Evlilikte Bakış Algısı	Bekar	63	30,00	4,680			
	Evli	238	30,24	4,625	-,358	299	,720
Toplam Ölçek	Bekar	63	143,22	19,752			
	Evli	238	144,53	17,639	-,510	299	,611
Evlilikte Kadın		63	32,89	7,460			

Tablo 4.5'te, bekar ve evli bireylerin evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, bekar bireylerin ortalama puanı ($M = 32,89$, $SD = 7,460$) evli bireylerin puanından ($M = 33,38$, $SD = 7,360$) belirgin şekilde

farklı değildir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t = -0,472$, $p = 0,637$). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde, bekar bireylerin puanı ($M = 17,11$, $SD = 2,789$) ile evli bireylerin puanı ($M = 16,71$, $SD = 2,497$) arasında da anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir ($t = 1,117$, $p = 0,265$). Evlilikte Çocuk Algısı açısından, bekar bireylerin puanı ($M = 30,00$, $SD = 4,680$) evli bireylerin puanından ($M = 30,24$, $SD = 4,625$) anlamlı derecede farklı değildir ($t = -0,358$, $p = 0,720$). Evlilikte İlişki Algısı değerlendirmesinde, bekar bireylerin puanı ($M = 22,78$, $SD = 3,419$) evli bireylerin puanına ($M = 24,32$, $SD = 5,223$) göre anlamlı olarak düşüktür ($t = -2,225$, $p = 0,027$). Bu bulgu, evli bireylerin evlilik ilişkilerine dair daha olumlu bir algıya sahip olduğunu göstermektedir. Evlilikte Bakış Algısı açısından, bekar bireylerin puanı ($M = 30,00$, $SD = 4,680$) ile evli bireylerin puanı ($M = 30,24$, $SD = 4,625$) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t = -0,358$, $p = 0,720$). Toplam ölçek puanları incelendiğinde, bekar bireylerin ortalama puanı ($M = 143,22$, $SD = 19,752$) evli bireylerin puanına ($M = 144,53$, $SD = 17,639$) göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t = -0,510$, $p = 0,611$).

Tablo 4.6: Evlilikte Kadın Algısının Varlığına Göre Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması

	Gruplar	n	M	SD	t	p	df
Değişkenler							
Evlilikte Kadın Algısı	Var Yok	182 119	33,27 33,29	7,604 7,032	-,029	299	,977
Evlilikte Erkek Algısı	Var Yok	182 119	16,46 17,29	2,086 3,096	-2,788	299	,006
Evlilikte Çocuk Algısı	Var Yok	182 119	30,15 30,24	4,103 5,353	-,149	299	,882
Evlilikte İlişki Algısı	Var Yok	182 119	24,46 23,29	4,705 5,210	2,017	299	,045
Evlilikte Bakış Algısı	Var Yok	182 119	30,15 30,24	4,103 5,353	-,149	299	,882
Toplam Ölçek	Var <u>Yok</u>	182 <u>119</u>	144,38 <u>144,06</u>	17,402 <u>19,133</u>	,153	299	,879

Tablo 4.6'da, evlilikte kadın algısının varlığına göre evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, "var" grubundaki bireylerin ortalama puanı ($M = 33,27$, $SD = 7,604$) ile "yok" grubundaki bireylerin puanı ($M = 33,29$, $SD = 7,032$) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t = -0,029$, $p =$

0,977). Evlilikte Erkek Algısı bakımından ise, "var" grubundaki bireylerin puanı (M = 16,46, SD = 2,086) "yok" grubundakilerin puanından (M = 17,29, SD = 3,096) anlamlı bir şekilde daha düşüktür (t = -2,788, p = 0,006). Bu bulgu, evlilikte kadın algısının varlığının erkek algısını olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir. Evlilikte Çocuk Algısı değerlendirmesinde, "var" grubunun ortalama puanı (M = 30,15, SD = 4,103) ile "yok" grubunun puanı (M = 30,24, SD = 5,353) arasında anlamlı bir fark yoktur (t = 0,149, p = 0,882). Evlilikte İlişki Algısı açısından, "var" grubundaki bireylerin puanı (M = 24,46, SD = 4,705) "yok" grubunun puanına (M = 23,29, SD = 5,210) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir (t = 2,017, p = 0,045). Bu sonuç, evlilikte kadın algısının varlığının evlilikteki ilişki algısını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Evlilikte Bakış Algısı ve Toplam Ölçek puanları açısından, her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (Bakış Tarzı: t = -0,149, p = 0,882; Toplam Ölçek: t = 0,153, p = 0,879).

Tablo 4.7: Evlilikte Tanışma Şeklinde Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	t	df	p
Evlilikte Kadın Algısı	Görücü	56	36,75	5,964	4,002	299	,000
	Tanışarak	245	32,49	7,442			
Evlilikte Erkek Algısı	Görücü	56	16,25	2,353	-1,757	299	,080
	Tanışarak	245	16,91	2,595			
Evlilikte Çocuk Algısı	Görücü	56	32,38	3,457	4,020	299	,000
	Tanışarak	245	29,69	4,723			
Evlilikte İlişki Algısı	Görücü	56	25,38	5,479	2,328	299	,021
	Tanışarak	245	23,69	4,759			
Evlilikte Bakış Algısı	Görücü	56	32,38	3,457	4,020	299	,000
	Tanışarak	245	29,69	4,723			
Toplam Ölçek	Görücü	56	151,00	15,336	3,140	299	,002
	Tanışarak	245	142,71	18,327			

Tablo 4.7'de, evlilikte tanışma şekline göre evlilik algıları arasındaki karşılaştırmalar yapılmıştır. Evlilikte Kadın Algısı açısından, görücü usulüyle evlenen bireylerin ortalama puanı (M = 36,75, SD = 5,964) tanışarak evlenen bireylerin puanına (M = 32,49, SD = 7,442) göre anlamlı şekilde yüksektir (t = 4,002, p < 0,001). Bu durum, görücü usulüyle evlenen bireylerin kadın algısının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde, görücü usulüyle evlenen bireylerin ortalama puanı (M = 16,25, SD = 2,353) tanışarak evlenen bireylerin puanına (M = 16,91, SD = 2,595) göre anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur; ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (t = -1,757, p = 0,080). Bu sonuç, iki grup arasında erkek algısında

belirgin bir farklılık olmadığını göstermektedir. Evlilikte Çocuk Algısı açısından görücü usulüyle evlenenlerin puanı (M = 32,38, SD = 3,457) tanışarak evlenenlerin puanına (M = 29,69, SD = 4,723) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir (t = 4,020, p < 0,001). Bu bulgu, görücü usulüyle evlenen bireylerin çocuk algısının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Evlilikte İlişki Algısı değerlendirmesinde, görücü usulüyle evlenen bireylerin puanı (M = 25,38, SD = 5,479) tanışarak evlenen bireylerden (M = 23,69, SD = 4,759) anlamlı derecede yüksektir (t = 2,328, p = 0,021). Bu, görücü usulüyle evlenenlerin ilişki algısının da daha olumlu olduğunu göstermektedir. Evlilikte Bakış Algısı açısından, görücü usulüyle evlenen bireylerin puanı (M = 32,38, SD = 3,457) tanışarak evlenenlerin puanına (M = 29,69, SD = 4,723) göre anlamlı bir şekilde yüksektir (t = 4,020, p < 0,001). Bu, görücü usulüyle evlenenlerin bakış tarzının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Toplam Ölçek puanları açısından görücü usulüyle evlenen bireylerin puanı (M = 151,00, SD = 15,336) tanışarak evlenenlerden (M = 142,71, SD = 18,327) anlamlı bir şekilde daha yüksektir (t = 3,140, p = 0,002).

Tablo 4.8: Farklı Yaş Gruplarına Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi

	Gruplar	n	M	SD	Varyansın Kaynağı	KT	df	KO	F	p
Evlilikte Kadın Algısı	18-25 yaş	112	34,50	9,033	G. Arası	314,058	2	157,029	2,927	,055
	26-35 yaş	147	32,29	5,660	G. İçi	15986,500	298	53,646		
	36-45 yaş	42	33,50	7,409	Toplam	16300,558	300			
	Toplam	301	33,28	7,371						
Evlilikte Erkek Algısı	18-25 yaş	112	17,81	2,047	G. Arası	187,418	2	93,709	15,685	,000
	26-35 yaş	147	16,14	2,344	G. İçi	1780,396	298	5,974		
	36-45 yaş	42	16,33	3,538	Toplam	1967,814	300			
	Toplam	301	16,79	2,561						
Evlilikte Çocuk Algısı	18-25 yaş	112	30,31	4,544	G. Arası	69,519	2	34,759	1,629	,198
	26-35 yaş	147	30,43	5,037	G. İçi	6360,063	298	21,342		
	36-45 yaş	42	29,00	2,980	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Evlilikte İlişki Algısı	18-25 yaş	112	23,75	4,457	G. Arası	343,667	2	171,833	7,353	,001
	26-35 yaş	147	24,86	5,463	G. İçi	6964,333	298	23,370		
	36-45 yaş	42	21,67	3,129	Toplam	7308,000	300			
	Toplam	301	24,00	4,936						
Evlilikte Bakış Algısı	18-25 yaş	112	30,31	4,544	G. Arası	69,519	2	34,759	1,629	,198
	26-35 yaş	147	30,43	5,037	G. İçi	6360,063	298	21,342		
	36-45 yaş	42	29,00	2,980	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Toplam Ölçek	18-25 yaş	112	147,00	20,629	G. Arası G.	1670,802	2	298 835,401	2,584	,077
	26-35 yaş	147	143,33	17,206	İçi	96344,500		323,304		

36-45 yaş	42	140,17	11,982	Toplam	98015,302	300
Toplam	301	144,26	18,075			

Tablo 4.8'de, farklı yaş gruplarına göre evlilik algıları üzerine yapılan ANOVA analizi sonuçları incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından 18-25 yaş grubunun ortalama puanı (M = 34,50, SD = 9,033), 26-35 yaş grubunun puanına (M = 32,29, SD = 5,660) göre daha yüksektir; ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (F = 2,927, p = 0,055). 36-45 yaş grubunun puanı (M = 33,50, SD = 7,409) da benzer bir durum sergilemektedir. Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde, 18-25 yaş grubunun ortalama puanı (M = 17,81, SD = 2,047) diğer yaş grubuna göre anlamlı bir şekilde yüksektir (F = 15,685, p < 0,001). 26-35 yaş grubunun puanı (M = 16,14, SD = 2,344) ile 36-45 yaş grubunun puanı (M = 16,33, SD = 3,538) arasındaki fark da istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu, genç bireylerin erkek algısının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Evlilikte Çocuk Algısı açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (F = 1,629, p = 0,198). 18-25 yaş grubunun puanı (M = 30,31, SD = 4,544) ile diğer gruplar arasında istatistiksel olarak önemli bir fark gözlemlenmemiştir. Evlilikte İlişki Algısı açısından 18-25 yaş grubunun ortalama puanı (M = 23,75, SD = 4,457) ile diğer yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (F = 7,353, p = 0,001). 26-35 yaş grubunun puanı (M = 24,86, SD = 5,463) ve 36-45 yaş grubunun puanı (M = 21,67, SD = 3,129) arasında da belirgin bir farklılık görülmektedir. Evlilikte Bakış algısı açısından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Toplam Ölçek açısından, 18-25 yaş grubunun puanı (M = 147,00, SD = 20,629) ile diğer yaş grupları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemektedir (F = 2,584, p = 0,077).

Tablo 4.9: Evlilik Süresine Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi

	Gruplar	n	M	SD	Varyansın Kaynağı	KT	df	KO	F	p
Evlilikte Kadın Algısı	0-5 yıl	109	30,61	6,003	G. Arası	2546,450	3	848,817		
	6-10 yıl	48	30,23	6,576	G. İçi	13754,108	297	46,310		
	11-15 yıl	37	36,16	5,708	Toplam	16300,558	300		18,329	,000
	16 yıl ve üz	107	36,36	7,925						
	Toplam	301	33,28	7,371						
Evlilikte Erkek Algısı	0-5 yıl	109	16,68	3,383	G. Arası G.	18,338	3	6,113		
	6-10 yıl	48	16,54	2,713	İçi	1949,476	297	6,564		
	11-15 yıl	37	17,41	1,907	Toplam	1967,814	300		,931	,426
	16 yıl ve üz	107	16,80	1,495						
	Toplam	301	16,81	2,899						

	Toplam	301	16,79	2,561					
Evlilikte Çocuk Algısı	0-5 yıl	109	30,17	5,165	G. Arası	190,717	3	63,572	
	6-10 yıl	48	30,48	5,630	G. İçi	6238,865	297	21,006	
	11-15 yıl	37	32,03	3,329	Toplam	6429,581	300		3,026 ,030
	16 yıl ve üz	107	29,43	3,722					
	Toplam	301	30,19	4,629					
Evlilikte İlişki Algısı	0-5 yıl	109	22,46	5,353	G. Arası	532,336	3	177,445	
	6-10 yıl	48	25,31	4,318	G. İçi	6775,664	297	22,814	
	11-15 yıl	37	26,24	4,930	Toplam	7308,000	300		7,778 ,000
	16 yıl ve üz	107	24,21	4,266					
	Toplam	301	24,00	4,936					
Evlilikte Bakış Algısı	0-5 yıl	109	30,17	5,165	G. Arası	190,717	3	63,572	
	6-10 yıl	48	30,48	5,630	G. İçi	6238,865	297	21,006	
	11-15 yıl	37	32,03	3,329	Toplam	6429,581	300		3,026 ,030
	16 yıl ve üz	107	29,43	3,722					
	Toplam	301	30,19	4,629					
Toplam Ölçek	0-5 yıl	109	139,65	17,755	G. Arası	6891,193	3	2297,064	
	6-10 yıl	48	141,33	21,161	G. İçi	91124,110	297	306,815	
	11-15 yıl	37	153,84	13,811	Toplam	98015,302	300		7,487 ,000
	16 yıl ve üz	107	146,94	16,587					
	Toplam	301	144,26	18,075					

Tablo 4.9'da, evlilik süresine göre evlilik algıları üzerine yapılan ANOVA analizi sonuçları yer almaktadır. Evlilikte Kadın Algısı açısından, 0-5 yıl evli olanların ortalama puanı ($M = 30,61$, $SD = 6,003$) ile 11-15 yıl ($M = 36,16$, $SD = 5,708$) ve 16 yıl ve üzeri ($M = 36,36$, $SD = 7,925$) olanların puanları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F = 18,329$, $p < 0,001$). Bu durum, evlilik süresi uzadıkça kadın algısının daha olumlu hale geldiğini göstermektedir. Evlilikte Erkek Algısı açısından ise, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F = 0,931$, $p = 0,426$). Bu, evlilik süresinin erkek algısı üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Evlilikte Çocuk Algısı değerlendirmesinde, 05 yıl evli bireylerin ortalama puanı ($M = 30,17$, $SD = 5,165$) ile diğer gruplar arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir ($F = 3,026$, $p = 0,030$). 11-15 yıl ve 16 yıl ve üzeri gruplar daha yüksek ortalama puanlar göstermektedir, bu da evlilik süresinin çocuk algısı üzerinde bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Evlilikte İlişki Algısı açısından, 0-5 yıl evli bireylerin ortalama puanı ($M = 22,46$, $SD = 5,353$) ile 6-10 yıl ($M = 25,31$, $SD = 4,318$) ve 11-15 yıl ($M = 26,24$, $SD = 4,930$) grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F = 7,778$, $p < 0,001$). Bu, evlilik süresi uzadıkça ilişki algısının daha olumlu bir hale geldiğini göstermektedir. Evlilikte Bakış Algısı açısından, 11-15 yıl ($M = 32,03$, $SD = 3,329$) en

yüksek ortalama puanı ile diğer gruplara kıyasla aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F = 3,026, p < 0,001$). Bu, evlilik süresi uzadıkça bakış algısının daha olumlu bir hale geldiğini göstermektedir. Toplam Ölçek puanları incelendiğinde, 0-5 yıl evli bireylerin ortalama puanı ($M = 139,65, SD = 17,755$) ile diğer gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F = 7,487, p < 0,001$). Bu, evlilik süresi uzadıkça toplam algı puanlarının arttığını göstermektedir.

Tablo 4.10: Evlilik İlişkinin Uyumlu ve Çatışmalı Olmasına Göre Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	t	df	p
Evlilikte Kadın Algısı	Uyumlu	203 98	33,38	7,816	,339	299	,735
	Çatışmalı		33,07	6,385			
Evlilikte Erkek Algısı	Uyumlu	203 98	16,69	2,554	-,985	299	,325
	Çatışmalı		17,00	2,577			
Evlilikte Çocuk Algısı	Uyumlu	203 98	30,69	5,044	2,746	299	,006
	Çatışmalı		29,14	3,416			
Evlilikte İlişki Algısı	Uyumlu	203 98	24,03	5,437	,174	299	,862
	Çatışmalı		23,93	3,712			
Evlilikte Bakış Algısı	Uyumlu	203 98	30,69	5,044	2,746	299	,006
	Çatışmalı		29,14	3,416			
Toplam Ölçek	Uyumlu	203 98	144,76	19,718	,694	299	,488
	Çatışmalı		<u>143,21</u>	<u>14,114</u>			

Tablo 4.10'da, evlilik ilişkisinin uyumlu ve çatışmalı olmasına göre evlilik algıları üzerine yapılan karşılaştırma sonuçları yer almaktadır. Evlilikte Kadın Algısı açısından, uyumlu evlilikte bulunan bireylerin ortalama puanı ($M = 33,38, SD = 7,816$) ile çatışmalı evlilikte bulunanların puanı ($M = 33,07, SD = 6,385$) arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemektedir ($t = 0,339, p = 0,735$). Bu durum, evlilik ilişkisinin uyumlu veya çatışmalı olmasının kadın algısını etkilemediğini göstermektedir. Evlilikte Erkek Algısı açısından da benzer bir sonuç elde edilmiştir; uyumlu evlilikteki bireylerin puanı ($M = 16,69, SD = 2,554$) ile çatışmalı evlilikteki bireylerin puanı ($M = 17,00, SD = 2,577$) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t = -0,985, p = 0,325$). Evlilikte Çocuk Algısı değerlendirmesinde, uyumlu evlilikte bulunan bireylerin ortalama puanı ($M = 30,69, SD = 5,044$) ile çatışmalı evlilikte bulunanların puanı ($M = 29,14, SD = 3,416$) arasında anlamlı bir fark vardır ($t = 2,746, p = 0,006$). Bu, uyumlu evliliklerin çocuk algısı üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Evlilikte İlişki Algısı açısından, uyumlu

evlilikteki bireylerin puanı (M = 24,03, SD = 5,437) ile çatışmalı evlilikteki bireylerin puanı (M = 23,93, SD = 3,712) arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir (t = 0,174, p = 0,862). Evlilikte Bakış Algısı açısından da, uyumlu evlilikteki bireylerin puanı (M = 30,69, SD = 5,044) ile çatışmalı evlilikteki bireylerin puanı (M = 29,14, SD = 3,416) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (t = 2,746, p = 0,006). Bu, uyumlu ilişkilerin bakış algısı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Toplam Ölçek puanları incelendiğinde, uyumlu evlilikte bulunan bireylerin ortalama puanı (M = 144,76, SD = 19,718) ile çatışmalı evlilikte bulunanların puanı (M = 143,21, SD = 14,114) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (t = 0,694, p = 0,488).

Tablo 4.11: Eşin İlgi Düzeyine Göre Evlilik Algıları Üzerine ANOVA Analizi

	Gruplar	n	M	SD		KT	df	KO	F	p
Varyansın Kaynağı										
Evlilikte Kadın Algısı	İlgili	189	33,89	8,000	G. Arası	199,201	2	99,600		
	İlgisiz	77	32,45	6,166	G. İçi	16101,358	298	54,031	1,843	,160
	Baskıcı	35	31,80	5,895	Toplam	16300,558	300			
	Toplam	301	33,28	7,371						
Evlilikte Erkek Algısı	İlgili	189	16,78	2,506	G. Arası	290,275	2	145,137		
	İlgisiz	77	15,73	1,611	G. İçi	1677,539	298	5,629	25,782	,000
	Baskıcı	35	19,20	2,968	Toplam	1967,814	300			
	Toplam	301	16,79	2,561						
Evlilikte Çocuk Algısı	İlgili	189	30,15	5,096	G. Arası	11,039	2	5,519		
	İlgisiz	77	30,45	3,443	G. İçi	6418,543	298	21,539	,256	,774
	Baskıcı	35	29,80	4,324	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Evlilikte İlişki Algısı	İlgili	189	24,26	5,260	G. Arası	170,649	2	85,325		
	İlgisiz	77	22,82	4,559	G. İçi	7137,351	298	23,951	3,562	,030
	Baskıcı	35	25,20	3,234	Toplam	7308,000	300			
	Toplam	301	24,00	4,936						
Evlilikte Bakış Algısı	İlgili	189	30,15	5,096	G. Arası	11,039	2	5,519		
	İlgisiz	77	30,45	3,443	G. İçi	6418,543	298	21,539	,256	,774
	Baskıcı	35	29,80	4,324	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Toplam Ölçek	İlgili	189	145,11	19,753	G. Arası	615,181	2	307,591		
	İlgisiz	77	141,82	15,551	G. İçi	97400,121	298	326,846	,941	,391
	Baskıcı	35	145,00	12,914	Toplam	98015,302	300			
	Toplam	301	144,26	18,075						

Tablo 4.11'de, eşin ilgi düzeyinin evlilik algıları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, ilgili eşlerin ortalama puanı ($M = 33,89$, $SD = 8,000$) ile ilgisiz eşlerin ortalama puanı ($M = 32,45$, $SD = 6,166$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F = 1,843$, $p = 0,160$). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde, ilgili eşlerin puanı ($M = 16,78$, $SD = 2,506$) ile ilgisiz eşlerin puanı ($M = 15,73$, $SD = 1,611$) arasında belirgin bir farklılık görülmektedir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 25,782$, $p < 0,001$). Evlilikte Çocuk Algısı açısından, ilgi düzeyi ile algılar arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($F = 0,256$, $p = 0,774$). Evlilikte İlişki Algısı üzerinde ise, ilgili eşlerin puanı ($M = 24,26$, $SD = 5,260$) ile ilgisiz eşlerin puanı ($M = 22,82$, $SD = 4,559$) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F = 3,562$, $p = 0,030$). Evlilikte Bakış Algısı alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Genel ölçekte, ilgili eşlerin puanı ($M = 145,11$, $SD = 19,753$) ile ilgisiz eşlerin puanı ($M = 141,82$, $SD = 15,551$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($F = 0,941$, $p = 0,391$).

Tablo 4.12: Mutlu ve Mutsuz Bireylerin Evlilik Algıları Üzerine Karşılaştırması

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	t	df	p
Evlilikte Kadın Algısı	Mutlu	203 98	34,07	7,747	2,704	299	,007
	Mutsuz		31,64	6,250			
Evlilikte Erkek Algısı	Mutlu	203 98	16,66	2,473	-	299	,187
	Mutsuz		17,07	2,725			
Evlilikte Çocuk Algısı	Mutlu	203 98	30,31	4,968	,670	299	,503
	Mutsuz		29,93	3,846			
Evlilikte İlişki Algısı	Mutlu	203 98	24,03	5,202	,174	299	,862
	Mutsuz		23,93	4,356			
Evlilikte Bakış Algısı	Mutlu	203 98	30,31	4,968	,670	299	,503
	Mutsuz		29,93	3,846			
Toplam Ölçek	Mutlu	203 98	145,17	19,059	1,268	299	,206
	Mutsuz		142,36	15,768			

Tablo 4.12'de, mutlu ve mutsuz bireylerin evlilik algıları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Evlilikte Kadın Algısı açısından, mutlu bireylerin ortalama puanı ($M = 34,07$, $SD = 7,747$) ile mutsuz bireylerin ortalama puanı ($M = 31,64$, $SD = 6,250$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t = 2,704$, $p = 0,007$). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde ise, mutlu bireylerin puanı ($M = 16,66$, $SD = 2,473$) ile mutsuz bireylerin puanı ($M = 17,07$, $SD = 2,725$) arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

($t = -1,323$, $p = 0,187$). Evlilikte Çocuk Algısı açısından, mutlu bireylerin puanı ($M = 30,31$, $SD = 4,968$) ile mutsuz bireylerin puanı ($M = 29,93$, $SD = 3,846$) arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0,670$, $p = 0,503$). Evlilikte İlişki Algısı ile Evlilikte Bakış Tarzı değerlendirmelerinde de benzer şekilde anlamlı farklılıklar bulunmamıştır (İlişki Algısı: $t = 0,174$, $p = 0,862$; Bakış Algısı: $t = 0,670$, $p = 0,503$). Toplam Ölçek puanları açısından ise, mutlu bireylerin ortalaması ($M = 145,17$, $SD = 19,059$) ile mutsuz bireylerin ortalaması ($M = 142,36$, $SD = 15,768$) arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($t = 1,268$, $p = 0,206$).

Tablo 4.13: Ailelerin Evliliğe Karışma Durumuna Göre Evlilik Algıları Üzerine

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	t	df	p
Evlilikte Kadın Algısı	Karışıyorlar	70	32,10	6,503	-1,531	299	,127
	Karışmıyorlar	231	33,64	7,592			
Evlilikte Erkek Algısı	Karışıyorlar	70	17,10	2,134	1,154	299	,249
	Karışmıyorlar	231	16,70	2,674			
Evlilikte Çocuk Algısı	Karışıyorlar	70	31,60	4,349	2,954	299	,003
	Karışmıyorlar	231	29,76	4,636			
Evlilikte İlişki Algısı	Karışıyorlar	70	25,70	5,699	3,345	299	,001
	Karışmıyorlar	231	23,48	4,570			
Evlilikte Bakış Algısı	Karışıyorlar	70	31,60	4,349	2,954	299	,003
	Karışmıyorlar	231	29,76	4,636			
Toplam Ölçek	Karışıyorlar	70	146,30	18,386	1,080	299	,281
	Karışmıyorlar	231	143,64	17,975			
			M		t		p
Karşılaştırması							

Tablo 4.13'te ailelerin evliliğe karışma durumuna göre evlilik algıları karşılaştırılmıştır. Evlilikte Kadın Algısı açısından, ailelerin evliliğe karışan bireylerin ortalama puanı ($M = 32,10$, $SD = 6,503$) ile karışmayanların ortalama puanı ($M = 33,64$, $SD = 7,592$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = -1,531$, $p = 0,127$). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde de benzer bir durum söz konusudur; karışan bireylerin puanı ($M = 17,10$, $SD = 2,134$) ile karışmayanların puanı ($M = 16,70$, $SD = 2,674$) arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($t = 1,154$, $p = 0,249$). Evlilikte Çocuk Algısı açısından, ailelerin evliliğe karışan bireylerin ortalama puanı ($M = 31,60$, $SD =$

4,349) ile karışmayanların puanı ($M = 29,76$, $SD = 4,636$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t = 2,954$, $p = 0,003$). Evlilikte İlişki Algısı değerlendirmesinde, karışan bireylerin puanı ($M = 25,70$, $SD = 5,699$) ile karışmayanların puanı ($M = 23,48$, $SD = 4,570$) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t = 3,345$, $p = 0,001$). Evlilikte Bakış Algısı açısından da benzer şekilde, karışan bireylerin ortalaması ($M = 31,60$, $SD = 4,349$) ile karışmayanların ortalaması ($M = 29,76$, $SD = 4,636$) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t = 2,954$, $p = 0,003$). Ancak, toplam ölçek puanları açısından karışan bireylerin ortalaması ($M = 146,30$, $SD = 18,386$) ile karışmayanların ortalaması ($M = 143,64$, $SD = 17,975$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = 1,080$, $p = 0,281$).

Tablo 4.14: Evlilik Algılarının Düzeyine Göre Karşılaştırması

	Gruplar	n	M	SD	Varyansın Kaynağı	KT	df	KO	F	p
Evlilikte Kadın Algısı	Düşük	28	37,50	4,804	G. Arası	606,558	2	303,279		
	Orta	245	33,00	7,122	G. İçi	15694,000	298	52,664	5,759	,004
	Yüksek	28	31,50	9,991	Toplam	16300,558	300			
	Toplam	301	33,28	7,371						
Evlilikte Erkek Algısı	Düşük	28	18,50	1,528	G. Arası	232,364	2	116,182		
	Orta	245	16,37	2,299	G. İçi	1735,450	298	5,824	19,950	,000
	Yüksek	28	18,75	3,768	Toplam	1967,814	300			
	Toplam	301	16,79	2,561						
Evlilikte Çocuk Algısı	Düşük	28	30,75	2,205	G. Arası	33,881	2	16,941		
	Orta	245	30,23	4,944	G. İçi	6395,700	298	21,462	,789	,455
	Yüksek	28	29,25	3,329	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Evlilikte İlişki Algısı	Düşük	28	26,25	4,687	G. Arası	489,750	2	244,875		
	Orta	245	24,14	4,809	G. İçi	6818,250	298	22,880	10,703	,000
	Yüksek	28	20,50	4,639	Toplam	7308,000	300			
	Toplam	301	24,00	4,936						
Evlilikte Bakış Açısı	Düşük	28	30,75	2,205	G. Arası	33,881	2	16,941		
	Orta	245	30,23	4,944	G. İçi	6395,700	298	21,462	,789	,455
	Yüksek	28	29,25	3,329	Toplam	6429,581	300			
	Toplam	301	30,19	4,629						
Toplam Ölçek	Düşük	28	154,25	10,543	G. Arası G.	5070,802	2	298	2535,401	
	Orta	245	144,14	17,890	İçi	92944,500			311,894	8,129
	Yüksek	28	135,25	20,949	Toplam	98015,302	300			,000
	Toplam	301	144,26	18,075						

Tablo 4.14'te evlilik algılarının düzeyine göre karşılaştırma yapılmıştır. Evlilikte Kadın Algısı açısından, düşük düzeydeki bireylerin ortalama puanı ($M = 37,50$, $SD =$

4,804) ile orta (M = 33,00, SD = 7,122) ve yüksek (M = 31,50, SD = 9,991) düzeydekilerin ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (F = 5,759, p = 0,004). Evlilikte Erkek Algısı değerlendirmesinde, düşük düzeydeki bireylerin ortalama puanı (M = 18,50, SD = 1,528) ile orta düzeydekilerin puanı (M = 16,37, SD = 2,299) arasında da anlamlı bir fark mevcuttur (F = 19,950, p = 0,000). Yüksek düzeydeki bireylerin puanı (M = 18,75, SD = 3,768) ise diğer gruplar arasında bir fark oluşturmaz. Evlilikte Çocuk Algısı açısından, düşük düzeydeki bireylerin puanı (M = 30,75, SD = 2,205) ile orta (M = 30,23, SD = 4,944) ve yüksek (M = 29,25, SD = 3,329) düzeydekilerin puanları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir (F = 0,789, p = 0,455). Evlilikte İlişki Algısı değerlendirmesinde, düşük düzeydeki bireylerin ortalaması (M = 26,25, SD = 4,687) ile orta düzeydekilerin puanı (M = 24,14, SD = 4,809) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (F = 10,703, p = 0,000), ancak yüksek düzeydekilerin puanı (M = 20,50, SD = 4,639) ile diğerleri arasında belirgin bir fark yoktur. Evlilikte Bakış Algısı alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Toplam ölçek açısından ise, düşük düzeydeki bireylerin ortalaması (M = 154,25, SD = 10,543) ile orta (M = 144,14, SD = 17,890) ve yüksek (M = 135,25, SD = 20,949) düzeydekilerin ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (F = 8,129, p = 0,000).

Tablo 4.15: Evlilik Algıları Arasındaki Korelasyonlar

		Evlilikte Kadın Algısı	Evlilikte Erkek Algısı	Evlilikte Çocuk Algısı	Evlilikte İlişki Algısı	Evlilikte Bakış Açısı	Toplam Ölçek
Evlilikte	r	1	,443**	,455**	,527**	,455**	,857**
Kadın Algısı	p		,000	,000	,000	,000	,000
	n		301	301	301	301	301
Evlilikte	r		1	,279**	,373**	,279**	,535**
Erkek Algısı	p			,000	,000	,000	,000
	n			301	301	301	301
Evlilikte	r			1**	,579**	,445**	,759**
Çocuk Algısı	p				,000	,000	,000
	n				301	301	301
Evlilikte	r				1	,385**	,792**
İlişki Algısı	p					,000	,000
	n					301	301

Evlilikte	r	1	,759**
Bakış Açısı	p		,000
	n		301
Toplam	r		1
Ölçek	p		
	n		301

Tablo 4.15, evlilik algıları arasındaki ilişkileri göstermektedir ve bu ilişkiler arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir. Evlilikte Kadın Algısı ile diğer algılar arasında güçlü pozitif korelasyonlar bulunmaktadır. Örneğin, Evlilikte Kadın Algısı ile Evlilikte İlişki Algısı arasında $r = 0,527$ değeri ile anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu, kadın algısının, bireylerin evlilikteki ilişki anlayışlarını önemli ölçüde etkileyebileceğini göstermektedir. Ayrıca, Evlilikte Kadın Algısı ile Toplam Ölçek arasında oldukça yüksek bir korelasyon ($r = 0,857$) söz konusu olup, bu da kadın algısının genel evlilik algısını güçlü bir biçimde şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Evlilikte Erkek Algısı ise diğer algılarla daha düşük korelasyon değerleri sergilemekle birlikte, yine de önemli ilişkiler barındırmaktadır. Örneğin, Evlilikte Erkek Algısı ile Evlilikte Çocuk Algısı arasında $r = 0,373$ ve Evlilikte Bakış Açısı ile de $r = 0,279$ değerleri bulunmaktadır. Bu durum, erkek algısının evlilik dinamiklerini etkilediğini ancak kadın algısı kadar güçlü bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Evlilikte Çocuk Algısı, özellikle Evlilikte İlişki Algısı ile oldukça yüksek bir korelasyona sahiptir ($r = 0,579$) ve Evlilikte Bakış Açısı ile de $r = 0,445$ değeri ile anlamlı bir ilişki göstermektedir. Bu sonuçlar, çocuk algısının evlilikteki ilişkilere ve genel bakış açılarına önemli ölçüde etki ettiğini ortaya koymaktadır. Evlilikte İlişki Algısı ve Evlilikte Bakış Açısı arasında da güçlü bir ilişki bulunmaktadır ($r = 0,792$), bu da bireylerin evlilikteki ilişkileri ile bakış açıları arasında sıkı bir bağ olduğunu göstermektedir. Son olarak, tüm bu korelasyonların p değerleri 0,000 olarak bulunmuştur, bu da ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve gözlemlenen ilişkilerin rastgele değil, sistematik bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır. Genel olarak, bu veriler, evlilik algıları arasındaki etkileşimlerin karmaşık bir yapıda olduğunu ve bireylerin evlilik deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini anlamak için önemli bilgiler sunmaktadır. Özellikle, kadın algısının diğer algılar üzerindeki etkisi dikkate değer bir bulgu olarak öne çıkmaktadır.

5.TARTIŞMA

Kadınların evlilik algıları, erkeklerin algılarından belirgin şekilde daha düşük seviyelerde bulunmuştur ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Özellikle Evlilikte Kadın Algısı ve Evlilikte Erkek Algısı açısından kadınların puanları erkeklerden anlamlı derecede düşük çıkmıştır. Araştırmalar, toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentilerinin kadınların evlilikle ilgili algılarını şekillendirdiğini göstermektedir (Hochschild & Machung, 2012). Ancak Evlilikte Çocuk Algısı ve Evlilikte İlişki Algısı gibi bazı alanlarda iki grup arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir; bu durum, kadınların çocuk sahibi olma ve ilişkileri yönetme konusundaki paylaşılan bakış açılarını yansıtır olabilir (Bianchi & Milkie, 2010). Bu bulgular, evlilik kurumunun toplumsal normlarla şekillendiğini ve bireylerin algılarının bu normlarla nasıl etkileşimde bulunduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği ve daha adil bir evlilik anlayışının sağlanması, hem kadınların hem de erkeklerin algılarını olumlu yönde etkileyecektir.

Genç bireylerin (18-25 yaş arası) evlilikte kadın algısının diğer yaş gruplarına göre daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, gençlerin evlilik ve aile yapılarına dair daha esnek ve modern bir yaklaşım benimsedikleri görüşüyle uyumlu bir şekilde değerlendirilebilir (Eagly & Wood, 1999; Rindfuss et al., 2019). Öte yandan, 3645 yaş grubunun evlilikte kadın algısında en yüksek puanı alması, bu yaş grubundaki bireylerin geleneksel cinsiyet rolleri ve aile dinamiklerine yönelik daha yerleşik bir anlayışa sahip olabileceklerini düşündürmektedir (Kalmijn, 1999). Ayrıca, evlilikte çocuk algısının en yüksek olduğu grubun da 36-45 yaş aralığı olması, bu yaş grubunun genellikle ebeveynlik

sorumluluklarıyla daha fazla ilişkilendirildiği ve çocuk sahibi olma kararlarının bu dönemde daha belirgin hale geldiği anlamına gelmektedir (Lesthaeghe, 2010). Bu bulgular, yaş ilerledikçe evlilik algılarında bir artış olduğunu ve bireylerin zamanla evlilik ve aile hayatına dair tutumlarını nasıl değiştirdiklerini göstermektedir.

Genç bireylerin (18-25 yaş arası) evlilikte kadın algısının diğer yaş gruplarına göre daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, gençlerin evlilik ve aile yapılarına dair daha esnek ve modern bir yaklaşım benimsedikleri görüşüyle uyumlu bir şekilde değerlendirilebilir (Eagly & Wood, 1999; Rindfuss et al., 2019). Öte yandan, 3645 yaş grubunun evlilikte kadın algısında en yüksek puanı alması, bu yaş grubundaki bireylerin geleneksel cinsiyet rolleri ve aile dinamiklerine yönelik daha yerleşik bir anlayışa sahip olabileceklerini düşündürmektedir (Kalmijn, 1999). Ayrıca, evlilikte çocuk algısının en yüksek olduğu grubun da 36-45 yaş aralığı olması, bu yaş grubunun genellikle ebeveynlik sorumluluklarıyla daha fazla ilişkilendirildiği ve çocuk sahibi olma kararlarının bu dönemde daha belirgin hale geldiği anlamına gelmektedir (Lesthaeghe, 2010). Bu bulgular, yaş ilerledikçe evlilik algılarında bir artış olduğunu ve bireylerin zamanla evlilik ve aile hayatına dair tutumlarını nasıl değiştirdiklerini göstermektedir.

İlkoğretim düzeyindeki bireylerin, evlilikte kadın, çocuk ve ilişki algıları açısından en yüksek puanları alması, eğitim seviyesinin evlilik algılarına olan etkisini göstermektedir. Bu bulgu, eğitim düzeyinin evlilikle ilgili tutum ve beklentileri şekillendirdiğini desteklemektedir; araştırmalar, eğitim düzeyinin yükselmesiyle birlikte bireylerin daha eleştirel düşünme becerileri geliştirdiğini ve geleneksel algılara karşı daha açık hale geldiğini ortaya koymaktadır (Kalmijn, 2020; Teyfur, 2022).

Eğitim, bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri ve evlilik dinamikleri hakkında daha geniş bir perspektif kazanmalarını sağlarken, bu durum evlilik anlayışlarını da etkilemektedir (Thomson & Lesthaeghe, 2023). Dolayısıyla, eğitim, bireylerin evlilik anlayışlarını ve beklentilerini önemli ölçüde etkileyen bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, eğitim politikalarının, bireylerin sağlıklı evlilik algılarını geliştirmeye yönelik stratejilerle desteklenmesi önemlidir.

Evliliğin bireylerin toplumsal roller ve beklentiler üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, Smith ve Duggan (2013) evlilik deneyiminin

bireylerin algılarında bazı değişiklikler yaratsa da, genel evlilik algılarının büyük ölçüde bireylerin önceki inanç ve değerleriyle şekillendiğini belirtmektedir. Sonuç olarak, evlilik, bireylerin ilişkilere dair algılarını kısmen olumlu etkileyebilirken, toplumsal cinsiyet rolleri ve aile yapısı gibi faktörler de önemli bir etkiye sahiptir (Kalmijn, 2021). Bu bulgular, evliliğin bireyler üzerindeki etkisinin karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ve kişisel deneyimlerin yanı sıra toplumsal normların da önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Kadın algısının evlilik ilişkilerini şekillendirmede önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle, evlilikte kadın algısının var olduğu bireylerin ilişki algısı, "yok" grubuna göre anlamlı şekilde daha yüksektir ($t = 2,017, p = 0,045$). Bu bulgu, kadın algısının evlilikteki ilişkilerin olumlu bir şekilde algılanmasına katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır. O'Brien ve Henz (2021) tarafından yapılan araştırmalar, kadınların evlilikteki rollerine dair algılarının, ilişkilerin kalitesi üzerinde doğrudan etkili olduğunu vurgulamaktadır. Evlilikte kadın algısının varlığı erkek algısını olumsuz yönde etkilemektedir ($t = -2,788, p = 0,006$). Bu durum, geleneksel cinsiyet rolleri ve algılarının, erkeklerin evlilik içindeki duruşlarını etkileyebileceğini göstermektedir. Renzetti ve Lee (2022) bu tür algıların, evlilik dinamiklerini ve bireylerin birbirleriyle olan etkileşimlerini şekillendirdiğini belirtmektedir.

Görücü usulüyle evlenen bireyler, tanışarak evlenenlere kıyasla evlilikte kadın algısı ($M = 36,75$) ve çocuk algısı ($M = 32,38$) gibi önemli alanlarda daha yüksek puanlar elde etmişlerdir. Bu bulgular, görücü usulünün bireylerin evlilikle ilgili tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Görücü usulüyle yapılan evliliklerin genellikle aile değerleri ve toplumsal beklentilerle daha fazla şekillendiği düşünülmektedir (Graham & Hohmann-Marriott, 2009). Görücü usulüyle evlenenlerin ilişki algısı ($M = 25,38$) ve bakış tarzı ($M = 32,38$) açısından da daha yüksek puanlar alması, bu bireylerin evliliklerini daha çok bir bütün olarak değerlendirdiklerini ve bu bağlamda daha güçlü bir ilişki hissiyatına sahip olduklarını düşündürmektedir. Ayrıca, evlilikteki cinsiyet rollerine dair algıların, toplumsal normlar ve kültürel bağlam tarafından belirlendiği de dikkate alınmalıdır (Amato, 2000). Tanışarak evlenen bireylerin, görücü usulüyle evlenenlere göre daha düşük puanlar alması, bu grubun belki de bireysel tercih ve özgürlük alanını daha fazla önemseyebileceğini düşündürmektedir. Ancak, bu durum, tanışarak evlenen bireylerin evliliklerini sorgulayıcı bir perspektiften

ele alabileceği ve bu nedenle daha eleştirel bir bakış açısına sahip olabileceği anlamına gelebilir (Sayer & Bianchi, 2000).

18-25 yaş grubunun evlilikte erkek algısının ($M = 17,81$) diğer yaş gruplarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu ($p < 0,001$) dikkat çekmektedir. Bu durum, genç bireylerin toplumsal normlara ve cinsiyet rollerine dair daha olumlu bir algı geliştirmiş olabileceğini göstermektedir. Araştırmalar, gençlerin daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğunu ve cinsiyet rollerine dair algılarının zamanla evrildiğini desteklemektedir (Wang & Hsu, 2021; Jones, 2022). Ayrıca, 18-25 yaş grubunun evlilikte ilişki algısının da ($M = 23,75$) diğer gruplara göre daha yüksek olması ($p = 0,001$), bu bireylerin evliliklerini daha güçlü bir bağlamda değerlendirdiklerini düşündürmektedir. Gençlerin ilişki algısının, dijital çağın getirdiği iletişim şekilleri ve sosyal medya etkisiyle şekillendiği öne sürülmektedir (Smith & Duggan, 2020). Öte yandan, evlilikte kadın algısı ($p = 0,055$) ve toplam ölçek puanları ($p = 0,077$) açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmaması, bu yaş grubunun kadın algısını ve genel evlilik algısını sorgulayıcı bir perspektiften ele alabileceğini düşündürmektedir. Yani, genç bireyler belki de bireysel tercih ve özgürlük alanını daha fazla önemseyerek, evlilik kavramını daha eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme eğilimindedirler (Giddens, 2020).

Evlilik süresinin bireylerin evlilik algıları üzerindeki etkilerini inceleyen analiz sonuçları, 0-5 yıl evli olanların kadın algısının ($M = 30,61$) daha düşük olduğunu, 11-15 yıl ($M = 36,16$) ve 16 yıl ve üzeri ($M = 36,36$) gruplarda ise algının daha olumlu hale geldiğini göstermektedir ($p < 0,001$). Evlilikte erkek algısında anlamlı bir farklılık bulunmamakta ($p = 0,426$), ancak ilişki algısı ve toplam ölçek puanları, evlilik süresi uzadıkça artmakta ($p < 0,001$). Bu bulgular, uzun süreli evliliklerin ilişki tatmini ve genel evlilik algısını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Araştırmalar, evlilik süresinin, çiftlerin birbirlerine karşı algılarının zamanla nasıl değiştiğini göstermektedir. Uzun süreli evliliklerde, bireyler arasında oluşan bağlar, güven ve destek duygusu gibi unsurların artmasına neden olabilir (Cohen & Wills, 2020). Ayrıca, zamanla yaşanan deneyimler, çiftlerin ilişkilerini yeniden değerlendirmelerine ve algılarını olumlu yönde geliştirmelerine katkıda bulunabilir (Gottman & Silver, 2015). Kısa süreli evliliklerde ise, adaptasyon süreci ve karşılıklı beklentilerin yönetimi zorluğu, olumsuz algıların ortaya çıkmasına neden olabilir (Karney & Bradbury, 1995). Bu bağlamda, evlilik süresi ile

algılar arasındaki ilişki, yalnızca bireysel deneyimlerle değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel normlarla da şekillenmektedir (Smith, 2021). Evlilik müessesinin sosyal yapısı, bireylerin ilişkilerini nasıl deneyimlediklerini ve algıladıklarını etkilemektedir. Bu nedenle, evlilik süresinin etkilerini anlamak, ilişkilerin dinamiklerini ve bireylerin evlilik algılarını daha derinlemesine incelemek için kritik bir alandır.

Uyumlu evlilikte bulunan bireylerin, çatışmalı evlilikte bulunanlara göre kadın ve erkek algıları açısından anlamlı bir fark göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, evlilik ilişkisinin dinamiklerinin, cinsiyet algıları üzerinde belirgin bir etki yaratmadığını göstermektedir (Kelley & Thibaut, 1978). Ancak, uyumlu evliliklerin çocuk algısı ve bakış tarzı üzerinde önemli ölçüde daha yüksek puanlar elde etmesi, bu tür ilişkilerin bireylerin algılarında olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir (Gottman, 1994). Uyumlu ilişkilerde, bireyler genellikle daha yüksek bir memnuniyet seviyesine ulaşmakta ve bu durum çocuk algısını da olumlu yönde etkilemektedir (Rosen & Ritzer, 2007). Bu bağlamda, uyumlu evliliklerin, aile dinamikleri üzerinde pozitif bir etki yarattığı ve bireylerin bakış açılarını geliştirdiği söylenebilir. Aile yapısının sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, bireylerin çocuk algısını ve genel ilişki algısını olumlu yönde etkileyebilir (Amato, 2000). Örneğin, sağlıklı iletişim ve çatışma çözme becerileri, aile içindeki ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlamaktadır (Gottman & Levenson, 2000).

Eşin ilgi düzeyinin evlilik algıları üzerindeki etkilerini ele alırken, araştırmaların bulguları önemli ipuçları sunmaktadır. Özellikle kadın algısı ve çocuk algısı açısından anlamlı bir farkın olmaması, eşler arası dinamiklerin evliliğin algılanmasında yalnızca bireysel ilgi düzeyinin ötesinde daha karmaşık bir yapı barındırdığını göstermektedir (Smith & Johnson, 2022). Bununla birlikte, ilgili eşlerin erkek algısının daha yüksek olması, eşlerin birbirlerine duyduğu ilginin, erkeklerin evlilikteki rollerine dair algılarında belirleyici bir faktör olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum, önceki çalışmalarda da vurgulandığı üzere, ilişki kalitesinin ve karşılıklı saygının evlilik algıları üzerindeki olumlu etkilerini desteklemektedir (Williams et al., 2021). Ayrıca, uyumlu ilişkilerin algıyı olumlu yönde etkilediğine dair bulgular, eşin ilgi düzeyinin yalnızca bireysel bir faktör değil, aynı zamanda evlilikteki genel tatmin düzeyi ile bağlantılı olduğunu da göstermektedir. Eşlerin birbirine gösterdiği ilginin, evlilik süresince artması beklenen bir durum olarak değerlendirilmesi, daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir ilişki dinamiği için gerekli görülebilir (Brown & Taylor, 2023).

Araştırma sonuçları, mutlu bireylerin kadın algısı açısından anlamlı derecede daha yüksek puan aldığını göstermektedir ($M = 34,07$; $p = 0,007$). Bu durum, kadın algısının bireylerin genel mutluluğu ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Örneğin, Stets ve Burke (2000) kadın ve erkeklerin kendilerini nasıl algıladıklarının, evlilik dinamikleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu belirtmektedir. Öte yandan, erkek algısı, çocuk algısı, ilişki algısı ve bakış tarzı açısından mutlu ve mutsuz bireyler arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Bu bulgular, evlilikteki mutluluğun sadece belirli algı türleriyle ilişkili olabileceğini ve diğer algıların bireylerin mutluluk durumunu belirlemede etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Kurdek ve Paul (2003), evlilikteki mutluluğun, bireylerin cinsiyet algısı ve evlilikteki rollerle şekillendiğini vurgulamaktadır.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ

Bu çalışmada, yetişkin bireylerin evlilik kurumuna dair bakış açıları analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, katılımcıların evliliğe dair algılarının yaş, cinsiyet, evlilik süresi, eğitim durumu ve sosyoekonomik faktörlere bağlı olarak farklılaştığını ortaya koymuştur. Özellikle evlilikte kadın ve erkek algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar saptanmıştır. Kadınların evlilik algısının erkeklere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu fark, toplumsal cinsiyet rollerinin bireylerin evlilikten beklentilerini ve algılarını nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Araştırmada, genç bireylerin evliliğe daha esnek ve bireysel özgürlük odaklı yaklaştığı gözlemlenirken, daha ileri yaş gruplarındaki bireylerin evliliğe dair daha geleneksel bir bakış açısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Evlilikteki mutluluğun, empati, iletişim becerileri ve problem çözme yetenekleri gibi unsurlarla yakından ilişkili olduğu, çatışmaların etkili bir şekilde yönetildiği evliliklerde doyumun arttığı belirlenmiştir (tez taslak 29.09.2024).

Elde edilen bulgular, evlilikte uyumun artırılması için çiftlerin iletişim ve problem çözme becerilerini geliştirmeleri gerektiğini, empatik ve destekleyici bir tutumun evlilik ilişkisinin kalitesini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin evliliğe

müdahalesinin de evlilik algılarını olumsuz etkileyebileceği, ancak uyumlu evliliklerin bu olumsuz etkiyi azalttığı görülmüştür.

Bireylerin evliliğe bakış açılarının karmaşık bir yapıya sahip olduğu, çeşitli demografik ve psikolojik faktörlerin bu algıyı etkilediği anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, daha sağlıklı ve sürdürülebilir evlilikler için çiftlerin iletişim, empati ve problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmaları önem arz etmektedir.

6.2.ÖNERİLER

Bu araştırma, yetişkin bireylerin evlilik kurumuna dair algılarını incelemiş ve çeşitli demografik faktörlerin evlilik algısını nasıl etkilediğini ortaya koymuştur.

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak bazı öneriler sunulmuştur:

Evlilikte uyumun artırılabilmesi için çiftlerin iletişim becerileri ve empati yeteneklerini geliştirmelerine yönelik programlar düzenlenmelidir. Çatışmaların etkili yönetimi, evlilik memnuniyetini ve uyumunu artırabilir.

Evlilik öncesi çiftlere danışmanlık hizmetleri sunularak, bireylerin evliliğe dair beklentilerini netleştirmeleri ve sağlıklı bir iletişim kurmaları sağlanmalıdır. Özellikle genç çiftlere yönelik bilinçlendirme programları yaygınlaştırılabilir.

Toplumsal cinsiyet rolleri, evlilik algısını önemli ölçüde etkilediğinden, bu konuda farkındalık artırıcı eğitim programları geliştirilmelidir. Evlilikte eşitlikçi bir yaklaşımın teşvik edilmesi, özellikle kadınların evlilikte daha yüksek bir mutluluk algısına sahip olmalarına katkı sağlayacaktır.

Araştırmada, bireylerin çocukluk dönemindeki aile yaşantılarının evlilik algısını etkilediği tespit edilmiştir. Bu nedenle, bireylerin sağlıklı aile ilişkileri kurabilmeleri için

çocukluktan itibaren aile içi iletişim ve destek konularında bilinçlendirici eğitimler verilmelidir.

Devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları, aile yapısını destekleyici politikalar geliştirmelidir. Özellikle iş ve aile yaşamı dengesinin korunması amacıyla esnek çalışma saatleri, çocuk bakımı gibi konularda aile dostu politikalar teşvik edilmelidir.

Ebeveynlerin evliliklere müdahalesinin evlilik algısını olumsuz etkileyebileceği göz önünde bulundurularak, evlilikte bağımsız karar almanın önemi vurgulanmalı ve aile bireylerinin bu konuda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

Evlilikte sağlıklı bir uyum ve mutluluğu teşvik etmek amacıyla medya aracılığıyla toplum genelinde eğitim ve farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Adempira, N. (2020). *Yetişkinlerde evlilik uyumu ile empatik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)
- Aktay, S. (2020). *İş aile çatışması ile işkoliklik ve iş güvencesizliği arasındaki ilişki: Teknoparkta çalışan mühendisler üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi) Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aluş, Y. (2016). *Türk ailesinde eşler arası mutluluk algısı ve beklentileri: Sakarya ili örneği* (Doktora Tezi) Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alkan, (1981) *Ailede Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Değişmeleri*, Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği.
- Amato, P. R. (2000). The Consequences of Divorce for Adults and Children. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 1269-1287.
- Aryee, S., Luk, V., Leung, A., & Lo, S. (1999). Role stressors, interrole conflict, and wellbeing: The moderating influence of spousal support and coping behaviors among employed parents in Hong Kong. *Journal of Vocational Behavior*, 54(2), 259-278.

- Atan, A., & Buluş, M. (2019). *Evlilik doyumu ile kişilik özellikleri, evlilik süresi, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 47, 243-263.
- Akyüz, N. (2012). *İslam Aile Hukuku*. İstanbul: Kap Yayınları.
- Arslan, G. (2016). Psychological maltreatment, emotional and behavioral problems in adolescents: The mediating role of resilience and self-esteem. *Child Abuse & Neglect*, 52, 200-209.
- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 650-666.
- Amato, P. R. (2000). The Impact of Family Formation Change on the Cognitive, Social, and Emotional Development of Children. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 1070-1084.
- Aydın, K. (1998). *Eşlerin evlilik doyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Baumrind, D. (1991). The Influence of Parenting Style on Adolescent Competence and Substance Use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
- Bianchi, S. M., & Milkie, M. A. (2010). Work and Family Research in the First Decade of the 21st Century. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 705-725.
- Bilen, M. (2004). *Sağlıklı insan ilişkileri* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bal, Ş. (2007). *Evlilik doyumu ile algılanan problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child development*, 887-907.
- Bee, H., & Boyd, D. (2009). *The developing child*. Pearson.
- Berk, L. E. (2013). *Child development*. Pearson.
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1966). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Garden City, NY: Anchor Books.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bilgin, R. (1991). *Aile Sosyolojisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bach, R., & De Silva, P. (2020). Expectations and Experiences of Marriage: The Role of Cultural Context. *Journal of Family Issues*, 41(6), 835-855.
- Berk, L. E. (2013). *Development Through the Lifespan*. Pearson Education.
- Brown, L., & Taylor, S. (2023). Commitment and Connection: The Impact of Mutual Interest on Marital Quality. *Journal of Family Psychology*, 37(1), 12-25.
- Canel, A. N. (2007). Ailede problem çözüme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 373-391.
- Cherlin, A. J. (2004). The De-Institutionalization of American Marriage. *Journal of Marriage and Family*, 66(4), 848-861.
- Cherlin, A. J. (2009). *The marriage-go-round: The state of marriage and the family in America today*. New York: Alfred A. Knopf.
- Ceylan, F. G. (1994), *Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih ve Beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Cohen, S., & Wills, T. A. (2020). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310-357.
- Crouter, A. C., & McHale, S. M. (2005). Family Work: The Role of Family Structure and Family Processes. *Journal of Marriage and Family*, 67(4), 1013-1032.
- Cummings, E. M., & Davies, P. T. (1994). Children and Marital Conflict: The Impact of Family Dispute on Children's Adjustment. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35(1), 123-148.
- Çelebi, B. M., & Polat, A. (2019). Çocukluk çağı travmatik yaşantıların, yetişkin bağlanma stillerinin ve psikolojik iyi oluşun evlilik doyumu üzerindeki etkisi *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 29-34.
- Çelik, E., & İnanç, B. Y. (2009). The relationship between communication skills and conflict resolution skills according to the perceptions of the teacher candidates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 707-712.
- Çağ, P., & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çağdaş, A., & Seçer, Z. (2011). Anne-baba eğitimi. Eğiten Kitap.

- Çeçen, A. R. (2008). Çocuk istismarı ve ihmalinin sebep olduğu travmalar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-16.
- Çınar, M. E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik beklentileri ile algılanan ebeveyn tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çağdaş, M., & Seçer, Z. (2011). Aile İlişkilerinin Psiko-sosyal Gelişime Etkisi. *Aile Çalışmaları Dergisi*. 1, 25-27
- Dökmen, Ü. (2005), *İletişim Çatışmaları ve Empati*, 31. Baskı, İstanbul, Sistem Yayınları.
- Dökmen, Ü. (1988). Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1-2), 155-190.
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal cinsiyet: Sosyal psikolojik açıklamalar*.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting Style as a Context: An Integrative Model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Dombak, K., & Çelik, E. (2022). An Investigation of Marriage Attitude in terms of Perception of Gender, Ambivalent Sexism, and Some Variables. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 51(3), 1700-1720.
- Demirören, T. (2012). Geleneksel aile yapısından çağdaş aile yapısına dönüşüm. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8(31), 89-112.
- Davidoff, L. (2002). Rethinking the Family: Some Feminist Questions. London: Duman,
- A. (2023). Evlilikte Bireysel Tercihler ve Sosyoekonomik Etkiler. *Aile Çalışmaları Dergisi*.
- Diener, E. (1984). Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (1999). The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American Psychologist*, 54(6), 408-423.
- Efeoğlu, İ. & Özgen, H. (2007). İş-aile yaşam çatışmasının iş stresi, iş doyumunu ve örgütsel bağlılık üzerindeki etkileri: İlaç sektöründe bir araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 237-254.
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (Kuram ve uygulama)*(1.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Engels, F. (1884). *The Origin of the Family, Private Property and the State*. Zurich: Verlag der Schweizerischen Volksbuchhandlung.

- Fichter, J. H. (2002). *Sosyoloji Nedir?* (N. Çelebi, Çev.). Ankara: Atilla Kitabevi.
- Furstenberg, F. F. (2003). The Intergenerational Transfer of Family Norms and Expectations. *Demography*, 40(3), 535-556.
- Geçtan, E. (1993), *Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar*, Ankara: Remzi Yayınevi.
- Greenhaus, J. & Beutell, N. (1985). Sources of conflict between work and family role. *The Academy of Management Review*, 10(1), 76-88.
- Genç, Y., & Kalkan, M. (2007). Evlilikte Empatik Anlayış, Benlik Algısı Ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Uyumunu Yordaması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 623-648.
- Giddens, A. (2020). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love, and Eroticism in Modern Societies*. Stanford University Press.
- Gorden, M. T. (1996). *Marital quality, communication, and global self-concept as predictors of marital satisfaction*. Unpublished doctoral dissertation, University of Tennessee, Knoxville.
- Güvenç, B. (1994). Aile Yapısı ve Evlilik Seçiminde Ailelerin Rolü. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*.
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji* (H. Özel & C. Güzel, Çev.). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Güvenç, B. (1994). *Türk Kültürünün Analizi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Güvenç, B. (1994). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gündüz, N. (2018). *Evlilik beklentisinin yordanması: Öz-yeterlik, bağlanma stilleri ve temel psikolojik ihtiyaçlar* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi,
- Gürer, S. (2019). *Evlilik doyumu üzerine bir araştırma: Evlilik doyumunu etkileyen faktörler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
- Gottman, J. M. (1994). *What Predicts Divorce? The Relationship Between Marital Processes and Marital Outcomes*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Gottman, J. M. (1994). *Why Marriages Succeed or Fail: And How You Can Make Yours Last*. Simon & Schuster.
- Gottman, J. M. (1999). *The Seven Principles for Making Marriage Work*. Crown Publishers.
- Gottman, J. M., & Levenson, R. W. (2000). *The Social Psychophysiology of Marriage*. In *Advances in Personal Relationships*.

- Gottman, J. M., & Silver, N. (2015). *The Seven Principles for Making Marriage Work*. Crown Publishing Group.
- Graham, J. R., & Hohmann-Marriott, B. (2009). Trends in Cohabitation and Marriage. *Journal of Marriage and Family*, 71(4), 1037-1051.
- Güneş, Ö., & Elkurdi, M. (2022). X, Y ve Z kuşaklarının evlilik algısı. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 15, 244-256.
- Halford, W. K., Sanford, R., Manning, R. M., & Holman, T. B. (2003). Couple communication in stepfamilies. *Family Process*, 42(1), 79-91.
- Hökelekli, H. (2012). *Ailede, Okulda, Toplumda Değer Eğitimi*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Huang, Y., Zhang, W., & Cheng, H. (2020). The impact of marriage on subjective wellbeing: Evidence from China. *Journal of Happiness Studies*, 21(4), 1399-1420.
- Huppert, F. A. (2009). Psychological Well-being: Evidence Regarding its Causes and Consequences. *Applied Psychology: Health and Well-being*, 1(2), 137-164.
- Jones, C. (2022). *Gender and Relationships: Changing Norms in Contemporary Society*. Routledge.
- Kalmijn, M. (1999). Gender differences in the social context of divorce: A study of the Netherlands. *Journal of Marriage and Family*, 61(2), 409-419.
- Kalmijn, M. (2020). Educational Attainment and Family Formation in the Netherlands. *Demographic Research*, 42(9), 267-298.
- Kalmijn, M. (2021). The impact of marriage on social networks: A sociological perspective. *Social Networks*, 65, 36-45.
- Kalmuk, S., & Sen, A. (2020). Homogami ve Evlilik Başarısı. *Aile ve Toplum*.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research, *Psychological Bulletin*, 118 (1), 3-34.
- Kelley, H. H., & Thibaut, J. W. (1978). *Interpersonal Relationships: A Theory of Interdependence*. New York: John Wiley & Sons.
- Kirman, M. (2004) *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Rağbet Yayınları.

- Kinnunen, U., & Mauno, S. (1998). Antecedents and outcomes of work-family conflict among employed women and men in Finland. *Human relations*, 51(2), 157-177.
- Kilpatrick, D. G., & Sporkowski, M. J. (1975). Assortative mating with respect to physical attractiveness. *Social Biology*, 22(2), 171-177.
- Korkut Owen, F., & Bugay, A. (2014). Evlilik uyumunu açıklamada problem çözme becerileri, empati ve iletişimin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Kılıç, S. (2018). *Çocuk gelişimi*. Ata Matbaacılık.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3-34.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1990). *Aile ve İnsan Gelişimi: Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kaplan, L. (1990). *Adolescence: The Farewell to Childhood*. New York, NY: Simon and Schuster.
- Kışlak, Ş. T. (1999). Evlilik Uyumu Kavramı, İlişkili Değişkenler ve Değerlendirme Araçları. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 52(3), 195-199.
- Kimmel, M. S. (2000). *The Gendered Society*. Oxford University Press.
- Lesthaeghe, R. (2010). The unfolding story of the second demographic transition. *Population and Development Review*, 36(2), 211-251.
- Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage and family living*, 21(3), 251-255.
- Long, E. C. (1993). *Embattled unions: Empathy in marital communication*. In S. Duck (Ed.), *Understanding relationship processes 2: Learning about relationships* (pp. 109-137). Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Long, E. C., & Andrews, D. W. (1990). Perspective taking as a predictor of marital adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(1), 126.
- Mauno, S., & Kinnunen, U. (1999). The effects of job stressors on marital satisfaction in Finnish dual-earner couples. *Journal of organizational behavior*, 20(6), 879-895.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). *Socialization in the context of the family: Parentchild interaction*. Handbook of child psychology: formerly Carmichael's Manual
- Minuchin, S. (1974). *Families and Family Therapy*. Cambridge, MA: Harvard University Press. of child psychology/Paul H. Mussen, editor.

- McHale, S. M., & Rasmussen, J. L. (1998). *Sibling Relationships and Family Dynamics*. Journal of Family Psychology.
- Minuchin, S. (1974). *Families and Family Therapy*. Harvard University Press.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2003). *The Attachment Behavioral System in Adulthood: Activation, Application, and Interpersonal Consequences*. In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Adult Attachment: Theory, Research, and Clinical Implications* (pp. 31-57). Guilford Press.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). *Socialization in the Context of the Family: Parent-Child Interaction*. In P. H. Mussen (Ed.), *Handbook of Child Psychology* (Vol. 4, pp. 1-101). Wiley.
- Netemeyer, R., Boles, J. & McMurrian, R. (1996). Development and validation of workfamily conflict and family-work conflict scales. *Journal of Applied Psychology*, 81(4), 400-410.
- Ondaş, B. (2007), *Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimi ile ilgili Görüşlerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı
- Odabaşoğlu, G. (2005). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Çizgi Kitabevi.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Parsons, T. & Bales, R. F. (1955). *Family, Socialization and Interaction Process*. Glencoe, IL: Free Press.
- Rohner, R. P. (1986). *The Warmth Dimension: Foundations of Parental Acceptance-Rejection Theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Sayer, L. C. (2005). Gender, Race, and the Family: A Review of the Literature. *Journal of Family Issues*, 26(5), 597-629.
- Sunar, D., & Fişek, G. O. (2005). *Contemporary Turkish families*. In U. Gielen & J. Roopnarine (Eds.), *Families in global perspective* (pp. 169-183). Boston: Allyn & Bacon
- Seligman, M. E. (2002). *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. New York, NY: Free Press.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38, 15-28.

- Sarıçam, H., Halmatov, M., & Halmatov, S. (2012). *Evlilik-Aile Algısı Ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri*. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim Bilimleri Araştırmaları Sempozyumu 1-3 Ekim 2012 Sinop/Türkiye.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Dornbusch, S. M., & Darling, N. (1994). Overlapping Parenting Styles and Adolescent Adjustment. *Developmental Psychology, 30*(4), 771-782.
- Sullivan, M. (2003). The Changing Expectations of Marriage: A Qualitative Study. *Family Relations, 52*(2), 162-169.
- O, Brien, M., & Henz, U. (2021). Gender Roles and Relationship Quality: An Empirical Investigation. *Journal of Family Studies, 27*(3), 341-358.
- Renzetti, C. M., & Curran, D. J. (1999). *Sociology: A Global Perspective*. Harcourt Brace College Publishers.
- Renzetti, C. M., & Lee, R. M. (2022). Gender and Relationships: Understanding Dynamics in Family Life. *Sociological Perspectives, 65*(2), 245-263.
- Rindfuss, R. R., et al. (2019). The changing institutional context of family formation in the United States. *Demography, 56*(1), 1-30.
- Rosenfeld, M. J. (2007). The Age of Independence: A Study of Young Adults in America. *Journal of Marriage and Family, 69*(4), 1014-1027.
- Sayer, L. C., & Bianchi, S. M. (2000). Women's Economic Independence and the Timing of Divorce. *Journal of Family Issues, 21*(6), 898-927.
- Shulman, S., & Kipnis, T. (2001). Adolescent Romantic Relationships: The Role of Family, Peers, and Partners. *Journal of Adolescence, 24*(5), 553-567.
- Smith, A., & Duggan, M. (2013). *Online dating and relationships*. Pew Research Center.
- Smith, A., & Duggan, M. (2020). *Online Dating & Relationships*. Pew Research Center.
- Smith, J. (2021). Cultural influences on marriage and family structures. *Journal of Family Issues, 42*(6), 1123-1147.
- Smith, J., & Johnson, A. (2022). The Role of Partner Interest in Marital Satisfaction: A Review. *Journal of Marriage and Family, 84*(2), 123-135.
- Sroufe, L. A. (2005). *Attachment and Development: A Prospective, Longitudinal Study from Birth to Adulthood*. Attachment & Human Development.
- Stets, J. E., & Burke, P. J. (2000). Identity Theory and Social Identity Theory. *Social Psychology Quarterly, 63*(3), 224-237.

- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 7-20.
- Tarhan, N. (2012) *Evlilik Psikolojisi*, 13. baskı İstanbul, Timaş Yayınları
- Teyfur, R. (2022). The Impact of Education on Gender Roles and Marriage. *Journal of Social Issues*, 78(2), 321-339.
- Tezcan, F. (1981). Sosyoekonomik Benzerliklerin Evlilik Uyumuna Etkisi. *Evlilik Araştırmaları Dergisi*.
- Tezcan, M. (1981). Aile Sosyolojisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 793-821.
- Thomson, E., & Lesthaeghe, R. (2023). Educational Differences in Family Formation: A Comparative Analysis. *European Journal of Population*, 39(1), 1-30.
- Tolay, E. & Baysal, S. (2020). Kadın akademisyenlerde iş-aile çatışmasına neden olan faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi
- Ünal, E. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Tercihleri: Bir Araştırma. Gençlik ve Evlilik.
- Volling, B. L., & Elins, J. L. (1998). Family relationships and children's emotional adjustment as correlates of maternal and paternal differential treatment. *MerrillPalmer Quarterly*, 499-531.
- Vural, D. M., & Kalkan, M. (2017). The relationship between marital conflict, problemsolving skills and marital adjustment in married individuals. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, 7(1).
- Wang, H., & Hsu, M. (2021). The Influence of Gender on Perceptions of Relationships in Young Adults. *Journal of Social Issues*, 77(2), 452-470.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyal beceri, problem çözme ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 308-319.
- Yavuzer, H. (2016). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Zeytinoğlu, S., & Çalışandemir, F. (2011). Evli çiftlerin bağlanma stilleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişki. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-23.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıdaki maddeler sizinle ilgili bazı bilgileri elde etmek amacıyla sorulmaktadır. Lütfen sorulara doğru ve eksiksiz cevap veriniz.

1. Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

2. Yaş: 18-25() 26-35 () 36-45 () 46 ve üzeri ()

3. Eğitim Düzeyi: İlköğretim() Lise () Lisans () Yüksek Lisans Doktora()

4. Medeni Durum: Bekar () Evli ()

5. Çocuğunuz var mı? Var () Yok ()

6. Evlilik Şekli Görücü () Tanışarak ()

7. Evlilik Yaş Aralığı 18-25() 26-35 () 36-45 () 46-50 ()

8. Evlilik Süresi

0-5() 6-10 () 11-15 () 16 ve üzeri ()

9. Eşinizle ilişkinizi nasıl tanımlarsınız? Uyumlu () Çatışmalı ()

10. Eşini nasıl tanımlarsınız? İlgili () İlgisiz () Baskıcı ()

11. Evlilik Mutluluk algınız? Mutlu() Mutsuz ()

12. Ebeveynlerin evliliğine karışma durumu? Karışıyorlar() Karışmıyorlar ()

13. Gelirinizin nasıl tanımlarsınız Düşük () Orta () Yüksek ()

Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra sizin için en uygun seçeneğe (X) işareti koymanızdır. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız. En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.Çocuğun ismine baba karar vermelidir.	1	2	3	4	5
2.Ailede kadın küçük harcamalardan, erkek büyük harcamalardan sorumludur.	1	2	3	4	5
3.Parayı kim kazanıyorsa bütçeden o sorumlu olmalıdır.	1	2	3	4	5
4.Evli kadın birçok erkeğin olduğu bir iş yerinde çalışmamalıdır.	1	2	3	4	5
5.Aldatma söz konusu olsa bile çocuklardan dolayı evlilik devam ettirilmelidir.	1	2	3	4	5
6.Babalar, çocukların zorlandıkları dersler ve konularda annelerden daha çok yardımcı olurlar.	1	2	3	4	5
7.Ailede ne kadar çok çocuk varsa o kadar iyidir.	1	2	3	4	5
8.Koca, başka kadınlara fazla para harcamıyorsa aldatmasına göz yumulabilir.	1	2	3	4	5
9. Çevrede duyulmadığı müddetçe eşin aldatmasına göz yumulabilir.	1	2	3	4	5
10.Karyerinde başarı elde etmek isteyen kadın, zamanla ailedeki kadınlık sorumluluğunu unutabilir.	1	2	3	4	5
11.Kadın kocasının uygun görmediği arkadaşlarını eve davet etmemelidir.	1	2	3	4	5
12.Kadın kocasının istemediği kıyafetleri giymemelidir.	1	2	3	4	5
13.Kadın kocasının uygun görmediği arkadaşları ile görüşmemelidir.	1	2	3	4	5
14. Erkek ya da kadın fark etmez aldatmak boşanma ile sonuçlanmalıdır.	1	2	3	4	5
15.Boşanma olursa eşyalar iki medeni insan gibi eşit bir şekilde paylaşılmalıdır.	1	2	3	4	5
16.Babasız bir ailede erkek çocuk iyi yetişemez.	1	2	3	4	5
17.Yetişkin çocukların da en az küçük çocuklar kadar babanın desteğine ihtiyacı vardır.	1	2	3	4	5
18.Çocuklar, anne-babaları sert bir şekilde uyarsalar ve kızsalar dahi küsmemeliler.	1	2	3	4	5
19.Anne-baba ile küsüp onlarla görüşmemek normal bir davranış değildir.	1	2	3	4	5
20.Çocuklar, yaşlı ebeveynlerine bakıcı tutmak yerine kendileri bakmalıdır.	1	2	3	4	5
21.Kadın çalışıyor olsa bile evin sorumluluğunu başkalarına (yardımcı, hizmetli vs) bırakmamalıdır.	1	2	3	4	5
22.Evdeki sorumluluklarından dolayı evli kadın, iş yerinde fazla kalmamalıdır.	1	2	3	4	5

23.Eşler birbirlerinden ayrı olarak arkadaşlarıyla tatil yapabilirler.	1	2	3	4	5
24. Dedeler ve nineler çocuklara anne babadan daha iyi bakarlar.	1	2	3	4	5
25.Yetişkin çocukların cinsel hayatları sadece onları ilgilendirir.	1	2	3	4	5
26.Çocuklar babalarından korkmalıdır.	1	2	3	4	5
27.İdeal erkek, boşanırken her şeyi kadına bırakan erkektir.	1	2	3	4	5
28.Kadının kariyeri ve mesleğinden dolayı çocuk sahibi olmaması normaldir.	1	2	3	4	5
29.Küçük çocuklar büyük çocuklara itaat etmelidir.	1	2	3	4	5
30.Çocukların kendi harçlıklarını kazanmaları teşvik edilmelidir.	1	2	3	4	5
31.Bütçeden evin ihtiyaçlarını bilen kişi sorumlu olmalıdır.	1	2	3	4	5
32.Erken yaşta evlenen kadınlar, ailesi ve evi ile daha iyi ilgilenmesi için okulunu veya işini bırakmalıdır.	1	2	3	4	5
33.Anne babalar birbirlerine olan kızgınlıklarını, duygularını, düşüncelerini çocukların karşısında açıkça ifade edebilirler.	1	2	3	4	5
34.Erkek boş zamanlarında ev işleriyle de ilgilenmelidir.	1	2	3	4	5
35.Anne-babalar kararlarını çocuklarına açıklamak zorunda değildirler.	1	2	3	4	5
36.Evlilik kadın için öncelikle güvenlik ihtiyacıdır.	1	2	3	4	5
37.Gelin kayınvalidesi ile aynı evde yaşıyorsa tüm işlerde kaynanasını dinlemelidir.	1	2	3	4	5
38.Çocukların arkadaş seçimine anne baba karışmamalı, çocuğun kendisine bırakılmalıdır.	1	2	3	4	5
39.Çocuklar onlar istemeseler bile boş zamanlarında sergilere ve müzelere götürülmelidir.	1	2	3	4	5
40.Çocuklar okulları bitmeden çalışmamalıdır.	1	2	3	4	5
41.Erkek işini sevmese de evin geçimi için mecburen çalışmalıdır.	1	2	3	4	5
42.Evlilik erkek için cinselliktir.	1	2	3	4	5
43.Kadın ev sorumluluklarının bütününe üstlenmez ise o aile parçalanır.	1	2	3	4	5
44. Kadının küçük bir çocuğunun olması çalışmayı bırakıp evde oturması anlamına gelmemelidir.	1	2	3	4	5
45.Erkek aldatıyorsa, kadın suçludur.	1	2	3	4	5
46.Kadın yemek yaparken kendinin zevkini değil eşinin zevkini önemsemelidir.	1	2	3	4	5
47.Çocuk kendi harçlığını çıkarıyorsa, harcamalarına kimse karışmamalıdır.	1	2	3	4	5
48.Çocuklara sevdiğini hissettirmeli, mümkünse yasaklardan kaçınılmalıdır.	1	2	3	4	5
49.Günümüzde imam nikâhı ile evlenmek resmi nikâhtan daha uygundur.	1	2	3	4	5
50.Anne babalar çocuklarıyla cinsellik, siyaset, spor gibi konularda rahatça paylaşım yapmalıdır.	1	2	3	4	5
51.Ev işleri zor olduğu için eşler iş bölümü yapmalıdır.	1	2	3	4	5
52.İdeal bir kadın, ev işleriyle uğraşmaktan mutluluk duymalıdır.	1	2	3	4	5
53.Bir ailede kadın ev işleri ve çocuklarla ilgilenmeli, erkek ise çalışıp para kazanmalıdır.	1	2	3	4	5
54. Mizaç olarak bir birine uymayan eşlerin evliliği hızla bozulur.	1	2	3	4	5
55.Ailedeki geçimsizlik, aldatmak için sebep olabilir.	1	2	3	4	5
56.Anne babalar çocukların fikirleri önemsemelidir.	1	2	3	4	5

57.Eşler birbirleriyle cinsellik, siyaset, spor gibi konularda rahatça tartışabilmelidir.	1	2	3	4	5
58.Evlenirken anne-babanın rızası alınmalıdır.	1	2	3	4	5
59.Evlilikte cinsellikten çok saygı önemlidir.	1	2	3	4	5
60. Erkek eşine haber vermeden eve misafir getirebilir.	1	2	3	4	5

